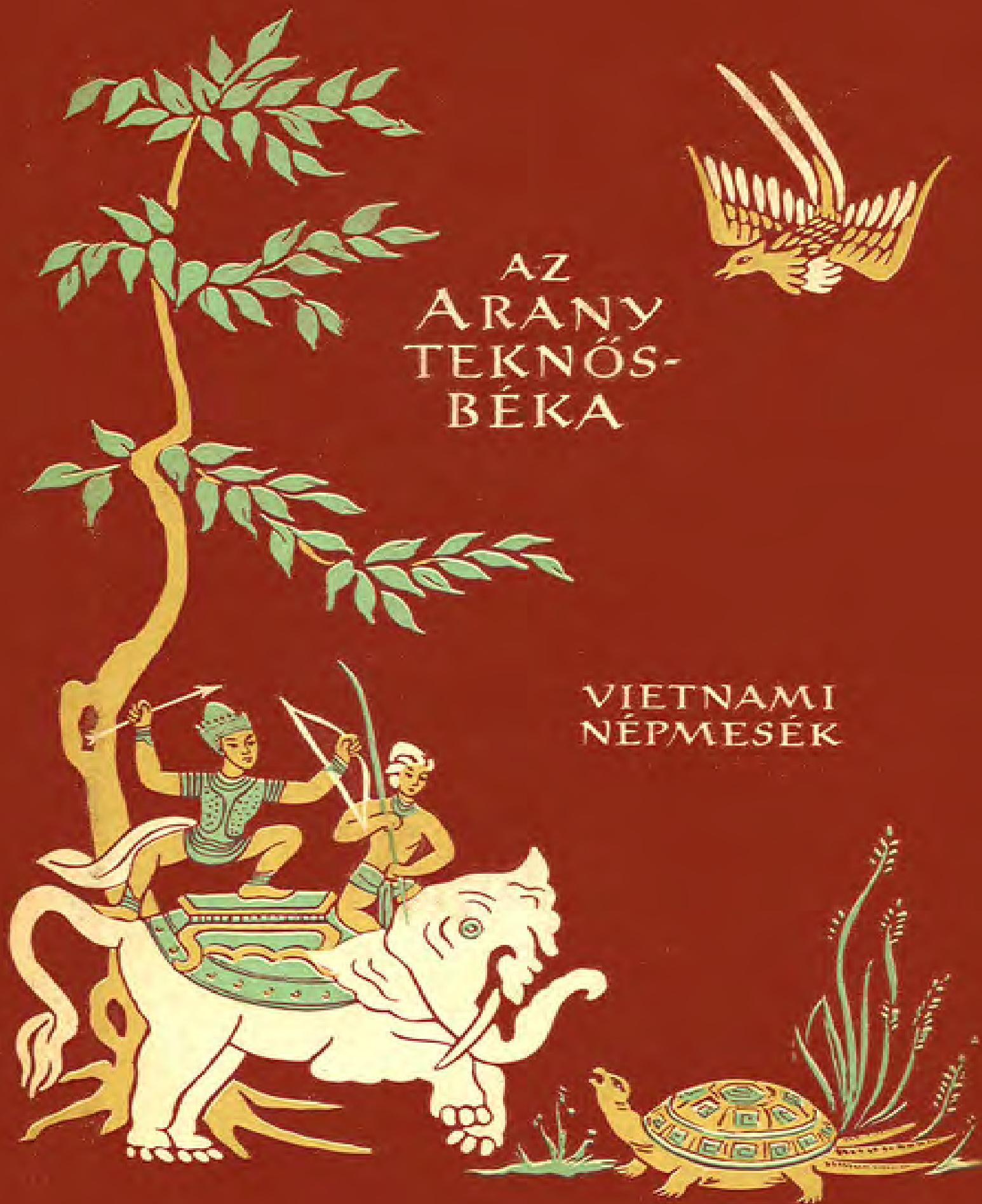

AZ
ARANY
TEKNŐS-
BÉKA

VIETNAMEI
NÉPMESÉK

Fordította, az utószót, a jegyzeteket készítette Nguyen Huu Thut

AZ ARANY TEKNŐSBÉKA

VIETNAMI NÉPMESÉK

ÚJ MAGVAR KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST 1956

A mű eredeti címe:

VU NGOC PHAN

TRUYEN CO TICH

Hanoi, 1954

A HEGYEK ÉS A VIZEK SZELLEME

(Legenda)

Fon-Tyau földjén valamikor rengeteg erdő volt és nagyon sok hegy. Azok az erdők sötét és feneketlen erdők voltak, a hegyek pedig igen magasak. A tágas mezőkön mindenütt bőséggel termett a sim-mua fácska, de nád és sás is rengeteg nőtt. A hatalmas rizsföldek a dombok alatt sűrű bokros helyekkel futottak egybe; a rizs szálai pedig azokon a kemény földeken gyöngéden fonódtak össze. A hosszú folyó sodra annyira erős volt, hogy könnyen vitt el olyan vastag fatörzseket is, amelyeket az ember még a két karjával sem tudott volna átölelni. Úgy beszélték, hogy ezeket a nagy szál fákat a vizek szelleme azért rabolta el a hegyekből, hogy elvigye az ő vízi palotájába; s ezzel a rablással nagy kárt és bánatot okozott, mert abban az időben a hegyeket és az erdőket különösképpen kedvelte a nép. Igen, mert az erdőkben sok fiatal bambuszfa kínálta csemege-rügyeit, s tele volt szarvasokkal és őzekkel. Így hát a népet ugyanúgy éltették a hegyek és az erdők, akár a rizsmezők. Úgy is nézték az emberek, nagy haraggal és bosszúsan, a sötét víz kártékony hullámain, mert hiszen jól tudták, hogy a vizek szelleme hordja el a drága lim-szen fákat és a bambuszfákat.

Ott, a piros dombok tetején s valahol az erdő szélén, Hung király palotát építtetett magának és a szolgáló embereit mind a palotája köré telepíttette. Magasra épült az ő palotája, a víz soha el nem érte. Itt a király csendben élt, nagy békességben az ő családjával. Volt neki, ennek a Hung királynak, egy gyönyörűséges leánya is, nevezetesen Mi hercegnő. A szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok, a szemöldöke is, mint a fűzfa levele, olyan szépen ívelt; a bőre pedig fehér volt, mint az elefántcsont. De szerette is nagyon Hung király a lányát és bizony tervezgette, hogy milyen jó és hozzávaló férjet keres majd az ő számára.

Telt az idő, s egy napon aztán két fiatal férfi érkezett a palotába, hogy vendégei legyenek a királynak. Az egyik vendégnek nagyon okos és megnyerő arca volt, s amellettszerénynek is látszott; úgy mutatta be magát, hogy ő a hegyek szelleme, aki ott lakik a Tan-Vin

hegyen. Ellenben a másik vendég egy csúnya ifjú volt, kinek kegyetlen arcán együtt ült a ravaszság és gonoszság, s aki úgy mutatkozott be, hogy ő a vizek szelleme, vagyis valamennyi tartomány minden vizének, tengerének ura.

Hát ezek az ifjak elmondták, hogy hallották hírét Mi hercegnő csodás szépségének, eljöttek tehát, hogy megkérjék a hercegnő kezét, mert szeretnék őt feleségül venni.

Tekintve, hogy a két ifjú együtt érkezett lánykérőbe, s mivel az egyik a hegyek, a másik pedig a vizek szelleme volt, a király hamarjában nem tudta, hogy mit válaszoljon nekik; vagyis nem tudta, hogy melyiket fogadja el és melyiket utasítsa vissza, nem is akarván bármelyiket is magára haragítani. Így hát arra kérte Hung király őket, hogy házassági ajándék gyanánt hozzanak neki száz zsák rizst, kétszáz darabot az égi-földi tyüng-süteményből, egy olyan elefántot, amelynek kilenc agyara van, s egy olyan kakast, akinek kilenc sarkantyúja; s végül pedig hozzanak egy kilenc sörényű lovat. De ne akármikor, mondta a király, hanem már a következő napon; aki pedig betölti ezt a kívánságát, ő annak adja a leányát.

Hát erre a vizek szelleme visszament a palotájába, egybehívatta minden szolgáját-szolgálóját és megparancsolta nekik, hogy késedelem nélkül teremtsék elő a szükséges ajándékokat. A cápák azonban és a krokodilok, a vizek szellemének ezek a meghitt szolgálói, valamennyien elleneztek uruk kívánságát. Azt mondták ugyanis, hogyha meg akarják szerezni a mondott ajándékokat, akkor el kell árasztani vízzel a földet, hogy a hullámok elvigyék mindazt, amit Hung király szükségesnek tart. Mivel azonban a föld elárasztása azon a napon már nem lehetséges, nem tudják kézre keríteni sem az elefántot, sem a lovat, vagyis nem tudják a király parancsát végrehajtani. Ezt hallván, nagyon haragos lett a vizek szelleme, kiabálni kezdett és durván szidalmazta a cápákat és a krokodilokat. Korholta kegyetlenül, mert nem ismert egyebet, csak azt az egyet, hogy mindenáron megszerezze Mi hercegnőt magának, nem törődve azzal, mennyi kárt okoz a népnek, és mennyi nehézséget a maga embereinek. A cápák és a krokodilok visszafojtották haragjukat és csendesen vonultak ki a palotából; majd odakint emberré változtak és elindultak emígy, hogy a szükséges ajándékokat valahogy felkutassák.

S mit tett ezalatt a hegyek szelleme?

Hát a hegyek szelleme visszatérván a hegyekbe, szintén egybehívta az ő embereit és szépen elmondta nekik, hogy ő bizony megkérte Hung király lányának a kezét; valamint elbeszélte azt is, hogy mi volt a király kívánsága. Az alattvalók erre a szíves szóra szívesen ígérték meg, hogy minden ajándékot előteremtének, csak hogy uruk másnap reggel útra kelhessen Hung király palotájába. Így beszéltek, mert hiszen a hegyek aljában jó megélhetéshez segítette őket a hegyek szelleme, s emiatt hálásak voltak neki.

Hamar összegyűltek hát mind a lányok s mind az asszonyok, szorgosan készíteni kezdték a kívánt tyüng-süteményt, főzték a rizst, s mindenképpen nagy volt a sürgés-forgás. Mikor a hegyek szellemének őzikéi látták, hogy mily nagy örömmel folyik a készülődés, táncos vidámsággal ugrándoztak az erdő fái között, fent az ágakon pedig a sárgarigók és a kanárimadarak nagy vígsággal fütyültek, így akarván hírül adni, hogy boldog ünnep közeledik. Így aztán estére együtt is volt minden ajándék, amit a király kért. A hegyek szelleme kiválasztotta száz legerősebb szolgáját, hogy azok elvigyék a rizst, a süteményt, a kakast, az elefántot és a lovat. Amikor hajnalodott, elindult hát a hegyek szelleme ezzel a száz emberrel; s ahogy ereszkedett lefelé a ködbe borult hegyről és a folyón keresztül, mindenütt kukorékolnak az erdei kakasok. Amikor pedig kíséretével együtt megérkezett Hung király palotájába, ott vidáman és nagy éljenzéssel fogadták. Feldíszített nagy asztalokkal meg borral várta lánya kérőjét a király. Tüzes volt a bor, zsíros volt a kecske, amelyet fogyasztottak, öregek és fiatalok, fiúk és leányok sokan voltak vendégek ezen az ünnepen.

A lakomán a király egyik tisztje bambusznádat ütögetve adta a ritmust és énekelni kezdett, a többiek pedig követték. A zengő énekhang betöltötte a palotát, és a bokrok felett még a hegyoldal is azt visszhangozta. A lakodalmas nők felálltak és táncolni kezdtek. Körtáncot alakítottak egy ifjú zenész ritmusára. Ruhájuk bő ujjá és szoknyájuk széles alja rózsaszín és zöld színekben repdesett és kavargott a szélben, mint egy csoport táncoló pillangó.

Mi hercegnő zöld fejkendőben, piros redős ruhában köszöntötte a vendégeket, majd vidám éljenzés közben ült lovára, hogy kövesse férjét a begyekbe.

Az út két oldalán a friss, tarka virágok lehajtották fejecskéiket, így üdvözölték az ifjú párt. A kanárimadarak és a sárgarigók ágról ágra repültek, az őzcsordák meg vidáman futottak a távolodó lovak után...

Mire a vizek szelleme ajándékaival a hullámok tetején a királyi palotához érkezett, addigra már a hegyek szelleme régen elvitte Mi hercegnőt a hegyi birodalmába.

A vizek szelleme szégyenkezett, részben nagyon meg is haragudott és haragjában visszavonult embereivel birodalmába, a vízi palotába. Ott összehívta a vizek összes állatait és megparancsolta nekik, hogy azonnal áraszák el vízzel a földet és induljanak harcba a hegyek szelleme ellen. „Mindenáron meg kell kaparintani Mi hercegnőt” – mondta. Az eső és a szelek urának pedig parancsot adott, hogy támasszanak mennydörgéssel és villámlással nagy vihart. Így is történt, s olyan ellenállhatatlan lett a víz sodrása, mint egy óriási vízesés, és mindenütt elborította a rizsföldeket.

A vizek szelleme hiú, gonosz arccal vitte előre seregét, és nyomában minden sarjadzó rizsnövény a hullámok alá süllyedt. Állatokat, házakat sodort el az ár, a gyümölcsfákat eltépte gyökereiktől és vitte magával. A gyenge öregemberek meg az egészen fiatalok a hegyekbe és dombokra menekülve vitték és segítették egymást, összeszorított fogakkal, villámló szemekkel nézték a kegyetlen vizet, mely mind magasabbra és magasabbra emelkedett és elpusztította házaikat, kertjeiket és rizsföldjeiket. A fiatal és erős legények és lányok a hegyek szellemével és Mi hercegnővel maradtak. S vesszőből gátat fontak, fákat hordtak egy rakásra, hogy valamiképpen visszatartsák a vizet, ne borítsa el a hegyet. Tombolt a vihar. Az eső, a szél, a víz és a mennydörgés percről percre erősödött, a villámok vakítón cikáztak, az erdők és hegyek reszkettek a villámoktól és az emberek kiáltásaitól.

Ekkor a hegyek szelleme parancsot adott embereinek, hogy fákkal, kövekkel, lándzsákkal pusztítsák el a vizekben a vízi állatokat. A villámoknak megparancsolta, hogy csapjanak a legmagasabb fába, hogy pusztítva ezek a vízbe hulljanak.

És hömpölyögve vitte tova a víz a megsebesült vagy elpusztult vízi állatokat, melyek a fák, kövek és lándzsák martalékai lettek. A

torlódó hullámok hangja panaszolva sírt s jajgatott. A nép kihalászta a vízből az elpusztult és más nagy cápákat, halakat, és lándzsákat döfött beléjük. Mert ezek a ragadozó állatok nemegyszer támadták meg gyermekeiket vagy testvéreiket. Azután a kifogott halakat tűz fölött hosszú nyáron megsütötték és megették, hogy elég erősek legyenek az egyre emelkedő víz megállításához.

A nép a hegyek szellemével és Mi hercegnővel még éjjel sem hagyta el a rizsföldeket, melyeket pedig már elborított a víz. Nagy tüzeket gyújtottak és azok hatalmas fényénél dobálták a sziklákat, fákat és lándzsákat. Közben az emberek egy pillanatra sem pihentek, és testük verejtékes volt a nehéz munkától.

A vizek szelleme féktelenül haragudott és sápadt arccal védekezésre kényszerült.

A kövek a folyók mélyére süllyedtek, a fákat elsodorta a víz, de a nép a hegyek szellemével és Mi hercegnővel együtt lelkesen folytatta a harcot az árral szemben.

A víz gonoszán zúgott és még magasabbra akart törni. De az emberek a hegyek szellemének katonáival és tisztjeivel közösen nyilakkal lőtték a hullámok taraját. A hullámok száguldottak s oly kegyetlenül csaptak vissza, mint a sebesült vadállatok.

A vizek szelleme határozatlan, tétova, elkeseredett és kétségbeesett volt. Minden alkalommal, amikor a vizek szelleme elárasztotta a földet, a hegyek szelleme varázserejével még magasabbra emelte a hegyeket. Ilyenkor az emberek megpihentek és nézték a víz eredménytelen harcát. Vidám, boldog nevetésüktől és éneküktől zengett az egész erdő. Mi hercegnő pedig aggodalommal kérdezősködött az emberek sorsa iránt.

Amikor a vizek szelleme látta, hogy tisztjei és katonái körül sokan elpusztultak, és a Tan-Vin hegy, ahol Mi hercegnő lakik, egyre magasabbra emelkedik, kénytelen volt visszavonulni. A víz felszíne elcsendesedett és visszavonult medrébe. A kerteket és rizsföldeket újra rózsás napfény simogatta, és a viharból nem maradt meg más, mint a nagy sár a korhadt, kidőlt fákkal. A tajtékzó víz sodrása a házakat és állatokat régen elvitte már. Most a nép újra a dombok aljába vonult és újra építeni kezdte házait, művelni földjeit és kertjeit, ahol a vízmosás után új növényeket ültettek az elpusztultak helyébe.

A hegyek szelleme egy mély völgy megszüntetésével két hegyet varázsolt eggyé azért, hogy a vizek szelleme többé ne okozzon kárt. A két hegyet a nép azóta is tiszteletben tartja és az egyiket Fiú-hegynek, a másikat Leány-hegynek nevezi. A hegy aljában van egy pagoda a hegyek szelleme és Mi hercegnő oltárával. Ezt a pagodát a nép építette, hálából azért a segítségért, melyet a hegyek szelleme nyújtott az árvíz alkalmával, mert az ő hatalma biztosította a bő termést és a nép boldogságát. A gonosz és kegyetlen vizek szelleme, aki csak saját bosszújával törődik, még most is minden évben árvízzel árasztja el a földeket. Ezért nem szereti a nép a vizek szellemét, mert nagy károkat okoz, s minden időben igyekeznek megakadályozni azt, hogy a víz elborítsa a rizsföldeket.

Az idők múltával a Kon folyó mentén gátat épített a lakosság, végig a folyó partja mellett. A gátakat évről évre megerősítették annyira, hogy rajtuk keresztül nem törhet át a víz, nem öntheti el a kerteket és a rizsföldeket, és nem teheti tönkre a fiatal fák gyümölcsseit és a fejlődő vetést.

A SZENT KOSÁR

(Monda)

Hung király idejében több ellenséges rablócsapat az északkeleti területekről lefelé haladva, Van-Lan földjén rabolt és garázdálkodott. Az ellenséges csapatok mindenfelé hatalmaskodtak és kegyetlenkedtek. Vadászni nagyon szerettek és a vadászathoz feszes íjat használtak, mellyel messzire és pontosan lőttek. A mi harcosaink parasztok voltak, akik ez ideig csupán földjeiket mívelték, úgyhogy most az erős ellenség elől ideiglenesen az erdő mélyébe kényszerültek vissza.

Történt, hogy a király futárokat küldött az egész országba azzal a megbízással, hogy keressenek olyan kiváló tehetségű harcost, aki katonáit majd az ellenség ellen harcba vezeti. Mikor a futárok a nép tudtára adták a király felhívását, már mindenki – fiatalok és öregek egyaránt –, nagyon haragudott az ellenségre, mert az tönkretette termésüket és állataikat elrabolta. Ezért aztán a nép bosszút esküdött a kegyetlen ellenségnek. Alig ettek és alig aludtak, folyvást azon gondolkodott mindenki, hogyan mérhetnének csapást a hódító ellenségre.

És visszaemlékeztek arra az időre, mikor még az erdőket termőfölddé változtatták, a földeket felásták és kutakat fúrtak, hogy ezt a munkát azért tudták könnyen elvégezni, mert a munkához elég vascsákányuk és vasásójuk volt. Annak idején e vasszerszámokat a hercegtől vagy pedig a királytól kapták. S míg e vasszerszámokkal dolgoztak, a Van-Lan földiek felismerték, hogy a vasban óriási érték és erő rejlik.

Mert vasból ez idő tájt még nagyon kevés volt, ugyanis az ország összes vasa a herceg vagy a király tulajdonát képezte. „Hej, ha elég vasat kaphatnánk ahhoz, hogy az ellenséget kiűzzük innen, úgy elkergetnénk őket az országból, mint annak idején a vadállatokat” – ezt mondogatták a Van-Lan földiek. És ez volt az egész Van-Lan nép gondolata, mikor a hosszú lángja fűtötte a szíveket. A vaseszközök élesek és tartósak voltak, annyira, hogy hegyet bonthattak velük szét és erdőket dönthettek vele le, mert a hegy összeomlik, a fa kidől a

vas erejétől. Vasszerszámokkal a földet át is alakíthatták, tavakat csapolhattak le és új tavakat áshattak a vas segítségével. Szinte óriás ereje van annak, akinek vas van a kezében. És a van-lani emberek tudták azt, hogy ha az ellenséget meg akarják verni, akkor ehhez vasfegyvert kell valahonnan szerezniük. Vasfegyverrel kell ellátniok minden harcosukat, vaspáncéllal az embereket, de még a lovakat is, hogy az ember és ló a nyílzápor közepette is száguldhasson a csalóban. Ó, micsoda óriási erő van a vasban, nincs az a hős, aki ellenállhatna a vas erejének... És ehhez a szent harchoz vasfegyver szükséges, mely éles és kemény, megnöveli az ember erejét. Vasfegyverrel egy hároméves gyermek is szétverheti az ellenséges csapatokat.

Mikor vasfegyverekről álmodoztak, a van-lani emberek szeme előtt egy óriás jelent meg, aki vaspáncél-ruhát viselt és vasparipán lovagolt. Szétverte a kegyetlen, gonosz ellenség sorait, azután felrepült a magas kék égbe, ahol a csend és békesség honol. Mikor nőttön-nőtt a nép szívében az ellenség iránti bosszúvágy, akkor a vasfegyverek segítségével elérhető teljes győzelemre gondoltak.

Miközben így ábrándoztak és eljövendő, békés életükre gondoltak, egyszer csak felhangzott a király felhívása: „Az, aki tehetséget érez a hadvezetéshez, álljon seregeim élére.”

Élt ez időben Fu-Dong faluban, Vo-Nin területén egy parasztcsalád, hároméves kisfiúcskájukkal. A gyerek sem beszélni, de még moccanni sem tudott. Emiatt a gyermek szülei sokat szomorkodtak, mert azt gondolták, hogy gonosz szellem szállta meg a kisfiúcskát. Mindennap, miután a szülők megetették a gyereket, bölcsőjével együtt egy kosárba tették és a kosarat a szoba mennyezetére függesztették fel.

A szomszédok és ismerősök a fiúcskát csak „kis kosár-gyerek”-nek hívták. Amikor a király futárja a Fu-Dong faluba érkezett és felolvasta a király felhívását, akkor a „kis kosár-gyerek” hirtelen felült kosarában és így szólt az édesanyjához: „Édesanyám, legyen szíves, hívja be hozzám a király futárját.” A szülők látták, hogy a gyerek ülni és beszélni tud, ezért nagyon vidámak és boldogak lettek, de nem értették meg azt, hogy miért kell behívni a király futárját. Nem tudták, mitévők legyenek. Később, miután a szülők már látták, hogy a gyerek szándéka komoly, az anya, aki eddig is

mindent megengedett a fiának, behívta a futárt a házba. Mikor a futár már a kisgyermek előtt állt, az nagy komolyan így szólt hozzá: „Menj vissza a királyunkhoz és mondd meg neki, hogy készíttessen számomra egy vasostort, egy vassisakot és egy vaspáncélt, meg egy hatalmas vasparipát. Mikor ezek elkészülnek, akkor majd bizony szétverem én az ellenséget.”

Hej, nagyon elcsodálkozott ám a futár, de mégis visszament a királyhoz és elvitte a kisfiú üzenetét. Hiszen a király régi vágya volt, hogy olyan tehetséges hadvezért szerezzen, aki visszaveri majd az ellenséget. Ezért aztán azonnal parancsot adott a kovácsainak, hogy mindazt készítsék el, amit a fiú kért, vasostort, vassisakot, vaspáncél-ruhát meg egy vasparipát. De mindezt óriási nagyra és a legjobb minőségű vasból készítsék. Így is történt. A kovácsok éjjel-nappal dolgoztak és keményen kovácsolták a vörösen izzó vasat. A tüzes vas csillagokat szórt, az emberek pedig körülvették a kovácsokat és elégedetten nézték a munkájukat. Szikrázott az izzó vas az üllőn, csattogtak az ütések. Ahányszor a kalapács az izzó vásra csapott, annyiszor repültek fel az izzó tűzvirágok a magasba, azután sejtelmesen eltűntek a levegőben.

A kovácsok tüze mellett a van-lani emberek újra bízni kezdtek saját erejükben, mert tudták, hogy a vasban csodás hatalom rejlik.

Ezenközben mi lett a kisfiú sorsa? Nem nehéz kitalálni. Miután a gyerek az ágyban felült, beszélni és járni kezdett, és roppant sokat evett. Az anyjához meg így szólott: „Édesanyám, főzzön nekem sok-sok rizst és hozzon nekem sok-sok húst, mert meg akarok erősödni, annyira, hogy harcba szállhassak az ellenséggel.” S rövid idő alatt a házban föllelhető minden rizst megevett a gyerek. Amikor a szülők nagy nehézségek árán újabb ennivalót szereztek, az sem volt elég a kicsinek, mert a gyerek napról napra több ennivalót kért és olyan gyorsan nőtt, hogy növése már szemmel is látható volt. Már az egész falu neki hordta az élelmet, egyik ember rizzsel, a másik babbal vagy zöldséggel segítette ki a szülőket. De akármennyi ennivalót hoztak is a gyereknek, megevett az mindent. Amikor aztán a király futárja elhozta a kisfiúnak a kész vasostort, a vassisakot és vaspáncélt meg vaslovat, akkor a gyerek kilépett apja házából, kinyújtózkodott és – csodák csodája –, olyan magas és hatalmas lett, hogy többé a házba vissza nem térhetett. Az arca komollyá és

parancsolóvá változott, és ragyogott, akár egy égi tűnemény. A nagyra nőtt fiú felöltötte magára a páncélruhát, a sisakot fejére tette, megmarkolta a vasostort és megveregette a vasló hátát. Hát a vasló nyerített egy nagyot, hangja olyan volt, akár a mennydörgés. Szájából meg tüzes láng lövellt. A fiúból lett hadvezér felugrott ezután a vasló hátára, az meg úgy elvágatott vele, mint a szélvész.

A vasló minden ugrása nagyobb volt, mint két sau. A hadvezér egy szempillantás alatt a száz- és százezer ellenséges katona közé vágatott. Olyan könnyedén termett a harctér közepén, mintha senki sem állt volna az útjában. A hadvezér vasostorral kezében az ellenségre rontott és amerre vágatott, ropogott az ellenség csontjainak hűsa.

Vasparipája közben nyerített, és hangjától zengett az egész égbolt. Szájából egyszersmind tüzet lehelt, és a tűz az egész ellenséges táborra elégette, sőt még a csatateret körülvevő erdőt is felgyújtotta. Ekkor eltört a hadvezér vasostora, de ő mégsem szállt le a lova hátáról, hanem jobb kezével az út mellől egy hatalmas bambuszbotot tépett ki és azzal verte a visszavonuló, szétfutó ellenséget. Egészen a Soc-Sön hegy aljáig üldözte őket, egészen addig, amíg egy is élt közülük. A mezők és dombok tele voltak az ellenséges katonák holttesteivel. Vérükkel teltek meg a patakok.

Miután a hadvezér megverte az ellenséget, levetette páncélruháját, az út szélére letette sisakját, majd paripájával egyenesen az égbe repült. Az ég ekkor sötét és borús volt, de hirtelen kipirosodtak a felhők, később rózsaszínűvé váltak és lassan fehéredni kezdtek, majd egyszínű kék lett az ég. A szél csendesen fújdogált, mintha egyhangú dallamot dúdolna.

Az egyszerű Van-Lan földi család fia éles vasfegyverrel így verte meg az ellenséget és állította helyre az ország békéjét.

Azoknak a bambuszgyökereknek helyén, melyeket a hadvezér a csata közben kitépett, később világossárga, elefántcsontszínű bambusz nőtt. Ezt aztán az emberek elefántcsontbambusznak hívták. A felégett ellenséges tábor és erdő helyén később egy falu épült, melyet felégett falunak hívtak, míg a tavak, melyeket ma Kim-An, Da-Fuk, Soc-Sön területén egymás után láthatunk az elterülő mezőkön és dombokon, a monda szerint a szent kosár lovagja vasparipájának lábnyomában keletkeztek.

Napjainkban a Fu-Dong faluban (kosár-falu), Vo-Gian járásban, Bac-Nin tartományban áll a Fu-Dong pagoda. Ezt a pagodát a nép építette, s itt jegyezték fel a hadvezér dicsőséges győzelmét.

A szent kosár alakja az új erőt jelképezte a vas feltalálásának idejében.

Ez az erő akkor mutatkozott meg teljes igazában, amikor a vietnami történelemben először verték vissza vasfegyverekkel a hódító ellenséget.

A TYÜNG- ÉS DAJ-SÜTEMÉNYEK TÖRTÉNETE,

azaz, hogyan képzelték el a természetet a régi emberek

Amikor Fu-Dong hadvezér szétverte a hódító ellenséget, VI. Hung király egy hónapon keresztül ünnepelte ezt a győzelmet. S a király e nagy ünnep alkalmával szerette volna eldönteni azt, hogy ki legyen a trónörökös. Ezért összehívta a családtagjait és az idős tanácsadóit. Tudni kell azt, hogy a királynak huszonkét fia volt, s ezek közül egyesek ügyes vadászok hírében állottak. Mások meg a földműveléshez értettek, és a nép, a falvak lakói is szerették őket. A király tehát nem tudta eldönteni, hogy melyik fia érdemli meg azt, hogy utódja legyen. Miután a király családtagjaival és idős tanácsadóival megbeszélést tartott, így szólt a gyermekeihez: „Most, a nagy ünnepnapok alkalmával, ha közületek valaki olyan különleges süteményt készít, melyet én az égi és földi isteneknek áldozatként mutathatok be és ráadásul a sütemény ízlik is nekem, annak adom a birodalmamat.”

Útnak indult ám a király minden gyermeke, hogy a különleges süteményhez megfelelő hozzávalót keressen.

Csak a király tizennyolcadik gyermeke, a Lang-Liu nevű nem indult még útnak. Ő az édesanyját korán veszítette el, és kevés szolgája maradt.

Egy reggel, amikor Lang-Liu kiment a földekre és lehajolva nézte, hogy a rizs már sárgára érett, rögvest hazament két szolgálért, és azok segítségével aratni kezdett. A rizsföld igen kiterjedt, az erdő pedig nagyon sűrű volt. A négy égtáj hol kék, hol sárga színben játszott. Az égbolt oly világos és végtelen magas volt, hogy úgy tűnt, mintha minden oldalról félgömb alakban takarná be a földet.

Eközben Lang-Liu szorgalmasan aratott, úgyhogy pillanatok alatt egy egész nagy területen vágta le a rizst. Majd leült pihenni és nagyon jókedvűen nézte az eget és a földet.

A többi rizsföldön öt-hat fiatal legény és lány ült le egy-egy csoportban a mezsgyékre.

Teljesen derült volt az ég, mert az év tizedik hónapjában jártak, mikor a legkellemesebb a szabadban dolgozni. A szellő gyengéden fújdogált, és az égen lomhán vonultak az ezüstös felhők.

A rizsföldek olyan nagyok voltak, hogy szinte egybeolvadtak a láthatárral. „Az ég gömbölyű, a föld négyszögletes” – mondogatták az idősebb emberek. Az egyik leány énekelni kezdett: „Az ég gömbölyű, magas és kék. A föld négyszögletes, minden oldalán hegyek és erdők veszik körül.” Ekkor egy másik csoportból valaki hirtelen azt kérdezte: „Ha négyszögletes a föld, akkor hol van annak a négy sarka?”

Egy öregapó azt válaszolta: „Hát nem látjátok, hogy hol kel és hol nyugszik le a nap? Az már két sarok, és a másik két sarok az előző két sarok között középen helyezkedik el.”

Lang-Liu, aki hallotta az éneket s végigkísérte a komoly vitát, odament a csoporthoz, közéjük ült és úgy hallgatta őket. Gondolkodni és álmodozni kezdett. Sokáig törte a fejét, mégsem tudott bizonyosságot szerezni arról, hogy mi terül el a feje fölött, és alatta mi van. Nem tudta azt sem, hogy milyen alakú a föld, és azt sem, hogy az emberek milyen viszonyban vannak a természettel. Egyre csak gondolkozott és figyelte az embereket, állatokat és a növényeket. Ekkor váratlanul eszébe jutott, hogy rövidesen elérkezik az a nap, amikor apjának az ajándékot át kell adnia, azért aztán nagy szomorúság fogta el.

„Szüleim jósága olyan hatalmas, mint az ég és föld együttesen – gondolta magában. – Ajándékot kell nekik adni, amivel meghálálhatom szeretetüket.” Így gondolkozott, azután visszament a rizsföldjére és tovább aratott. Késő délutánra mindhárman befejezték az aratást. Egyikük letette a sarlót és így szólt Lang-Liuhoz: „Az ünnep után, Lang-Liu testvérem, akarsz-e velem jönni, hogy megkeressük a világ végét? Azt mondják, hogy a világ végén olyan hatalmas folyó és oly sűrű köd van, hogy a felhőktől nem is lehet megkülönböztetni, hogy hol az ég, hol a föld. A földön mindenhol erdők, hatalmas mezők vannak, és bármerre járunk, útközben mindenhol találunk majd ételmet.” Lang-Liu mindezt csendesén hallgatta végig és választ sem adott. Két munkatársát arra kérte, hogy csépeljék ki vele együtt a rizst a már learatott földön. Még

naplemente előtt készen lettek mindhárman a munkával és hazaszállították a rizzsel leli zsákokat.

Aznap nagyon jó vacsorát készítettek maguknak. Mire a vacsorát megették, már teljesen besötétedett. Lang-Liu az udvaron egy bambuszágyban feküdt és nézte az égboltot, melyen szépen világított a hold, és ragyogtak a csillagok. Az ágyban fekvé, Lang-Liu két barátjával arról beszélgetett, hogy milyen különlegességet kellene készíteni, vagy milyen ízletes süteményt kellene sütni királyi apja részére. Sokat fontolgatták mindhárman, miközben az összes ismert süteményeket felsorolták, azonban mégsem tudtak olyat találni, amelyik különleges és elég ízletes lenne. Oly fáradtak lettek az egész napi munkában, hogy már gondolkozni sem tudtak. Mikor pedig későre járt az idő, lefeküdtek.

Lang-Liu két barátja, alighogy lefeküdt, máris horkolni kezdett. Ő azonban tudta, hogy közeledik az ajándék átadásának az ideje, és ezért nyugtalan volt. Bár lefeküdt, de elaludni mégsem tudott. S miközben így gondolkozott, eszébe jutott az a szép nagy rizsföld, melyet annyira szeretett. Azután eszébe jutott a fényes, tiszta égbolt, melyre, hogyha feltekintett, felfrissültek a gondolatai. Eszébe jutott az, amit a fiatalok az égről és földről beszéltek, a lány éneke, az öregapó mondása, és agyában hirtelen világosság gyűlt. Ekkor jutott eszébe, hogy két olyan süteményt fog készíteni, amelyek közül az egyik az eget, másik a földet fogja jelképezni. Mind a kétfajta süteményt abból a jószagú rizsből fogja elkészíteni, amit ma arattak. Az a sütemény, amely a földet jelképezi majd, négyszögletes lesz – ezt mondta magában. „Úgy van, mind a kétfajta sütemény abból a rizsből készüljön, amit földünk ad nekünk. A földön azonban növények, állatok, madarak és fák is vannak. A földet, ha négyszögletes is, mégis erdők, mezők és rizsföldek borítják, ezért a sütemény zöld színű legyen.” Így gondolkozott Lang-Liu egész éjjel, nem aludt egy szemernyit sem és nagyon várta már a napfelkeltét.

Már kora hajnalban felkelt és elmondta terveit, gondolatait mind a két barátjának. A két barát nagyon örült, hogy Lang-Liu olyan süteményt talált ki, mely az eget és földet jelképezi. Mindhárman összeültek hát és megtanácskozták, hogy hogyan készítsék el az új süteményt. Úgy gondolták, hogy az a sütemény, amelyik az égboltot jelképezi, hófehér lesz. A rizst először megfőzik, utána megdarálják,

majd formába öntik. Az a sütemény pedig, amelyik a földet jelképezi, hússal legyen töltve, ez ábrázolja az állatokat, a zöldborsó és hagymalevél pedig jelképezi a fűvet és a fákat. Azt akarták, hogy zöld színű legyen a sütemény, ezért elhatározták, hogy mind a hárman szednek az erdőben zöld leveleket, s ezekkel beborítják majd a négyszögletes süteményt.

Hung király gyermekei közül Lang-Liu volt a legszegényebb. Kevés háziállata volt csak, egy bivalya, amivel szántott, azután néhány baromfi, amivel néha megvendégelte a látogatóit, de disznaja a fiúnak nem volt egy se. Ezért úgy döntöttek, hogy az erdőben vaddisznóra fognak vadászni. Lang-Liu ügyes vadász volt és mindig le tudta lőni a kiszemelt vadállatot. A vadászattal természetesen eltelt egy fél nap, de hazavittek egy kövér vaddisznót. Két barátja félmeztelenre vetkőzve hozzáfogott egy kis kézimalommal a rizs őrléséhez. A rizst nagyon szép fehér liszté őrölték. Lang-Liu közben feldarabolta a vaddisznót és húsát elkészítette. A zöldborsó és a hagymalevél már megvolt. A szomszédok, akik látták, hogy Lang-Liunál sok a munka, eljöttek, hogy segítsenek neki. Az egyik szomszéd bambuszlevelet szedett, a másik meg spárgát készített, és egy nap alatt minden elkészült. A közelben lakó fiatal lányok és az idősebb asszonyok, amint másnap meghallották, hogy Lang-Liu újfajta süteményt talált ki, azok is eljöttek hozzá segíteni. Nagy volt hát a sürgés-forgás az egész házban. Az emberek beszélgettek, nevetgéltek, az egész falu zengett a vidámságuktól. A fehér, főtt rizst malomba vitték, a nyers rizst a zöld bambuszlevelekbe kötözték, amelyekben már együtt volt a főtt vaddisznóhús, a hagymalevél és a zöldborsó.

Lang-Liu megint egész éjjel fennmaradt, hogy elkészíthesse ezeket a süteményeket, és majd időben adja át a királynak az áldozat bemutatásához. Ugyanis következő nap volt a határidő. A határidőre Lang-Liu mind a kétfajta süteményből száz-száz darabot készített. És mind elvitte királyi apjának ajándécul.

A királynak nagyon ízlett az új sütemény. Először az égnek és a földnek mutatta be áldozatát, majd a tisztekkel, udvartartásával együtt jóízűen megette.

Az új sütemény mindenkinek nagyon ínyére volt, mert különleges volt és jóízű. A legértékesebb az volt benne, hogy abból a rizsből

készült, amit mindenki termelhetett, s amit az emberek munkával és fáradságosan neveltek.

A király, miközben becsülgette a sütemény értékét és finomságát, észrevette azt is, hogy fia nagyon okos, aki tanult szüleit megéri s úgy tekint rájuk, mintha az égre és a földre nézne. Ez az oka annak, hogy ilyen különleges, finom süteményt talált ki.

A király most nagyon sajnálta, hogy eddig hízelgő tanácsadóira hallgatott és ezt a fiát nem úgy szerette, mint a többi, és nem adott Lang-Liu mellé olyan sok szolgálót, mint a többi fia mellett volt. Végre úgy döntött a király, hogy Lang-Liunak adja át birodalma vezetését. A sütemények közül daj-süteménynek nevezte el a gömbölyű süteményt, azt, amelyik az eget ábrázolta, és tyüng-süteménynek a négyszögletes süteményt, amely a földhöz hasonlított.

Ettől az időtől kezdve terjedt el Vietnamban, hogy az év végén elkészítsék ezt a süteményt, azért, hogy az égnek és a földnek áldozzanak.

AZ ARANY TEKNŐSBÉKA

(Monda)

Mikor elfoglalták Van-Lan földjét, An-Zuong király hatalmas és szilárd várat akart építtetni. A föld, melyet a király a várépítés helyéül kiválasztott, lakatlan domb volt. A föld és a kavics narancssárga színben tündökölt, és sim-mua sás és nád nőtt szerte mindenütt. A föld olyan kemény volt, akár a kő, ezért aztán ezt a területet rizstermelésre nem használta senki.

A várépítéshez igen sok embert állítottak munkába. A hatalmas embertömeg egy része a földet kezdte ásni, mások meg a kitermelt földet szállították el. Napokon keresztül dolgoztak, de a várfal ekkor még térdig sem ért. Heteken át folyt a munka, míg végre a várfal mellig érő lett. An-Zuong király embereivel megtekintette az építkezést és nagyon elégedett volt a munkával. „Itt olyan erős vár épül – mondta a király –, mely örökké állni fog, villámok és viharok sem képesek arra, hogy ledöntsek vagy elpusztítsák. Sőt az ellenség se tudja majd legyőzni, sem tönkretenni.”

An-Zuong király ezután visszatért palotájába udvari embereivel. Történt pedig egy éjszakán, mikor az eső nem esett és a szél sem fújt, hogy az egész nehezen felépített várfal összeomlott. Többé nyoma sem volt ott a várnak, mintha csak síkság terült volna el a vár helyén.

An-Zuong király másnap, mikor újból kijött, hogy megnézzze az építkezést, látta a ledőlt várfalakat és nagyon bosszankodott. Megkérdezte a szomszéd házak lakóit, hogy mi történt itt az éjjel. A lakók pedig szóról szóra elmesélték, hogy az elmúlt éjjel lábdobogás hallatszott a házak előtt, azután minden irányból emberek jöttek, suttogva beszélgettek, olyanok voltak, mint valami szellemek. Vagy talán a pokol hadserege volt ez? Senki nem tudta, honnan jöttek azok az emberek. Mindenki nagyon félt tőlük, ezért senki nem mert ajtót nyitni, de még beszélni sem velük. Suttogó hangokat hallottak, majd végül nagy robajt és mennydörgést. Ennek hallatára An-Zuong király igen haragosan udvari embereihez fordult és megparancsolta nekik, hogy a vár falait újra építtessék fel. Erre a fáradt emberek

újból munkához láttak, ástak, lapátollak meg építettek megállás nélkül. A vár fala napról napra magasabbra nőtt. Egy éjszaka, mikor se eső nem esett, se szél nem fújt, az egész várfal ismét összeomlott. Az épülő vár helye pedig ismét olyan lett, akár a síkság.

Most már An-Zuong király szörnyű nagy haragra gerjedt, úgyhogy mérgében majdnem eszét vesztette. Amikor újból megkérdezte a szomszéd ház lakóit, hogy mi történt az éjjel, a szomszédok megint csak azt mondták, amit az előző alkalommal. Éspedig azt, hogy az elmúlt éjjel ismét lábdobogást hallottak, mintha ezer meg ezer katona meg ló vonult volna az úton. Azután füsiketítő zörgést, robajlást hallottak, ami úgy hangzott, mint valami mennydörgés. An-Zuong király igen elszomorodott, nem tudta, mitévő legyen, nem tudta, hogy építse fel a várat. Gondolatokba merülve a király néhány tisztjével bejárta a környéket. Egészen a Thok-Dien hegy aljáig, sétáltak el, majd onnan visszatértek. Mire visszaérkeztek onnan a ledőlt várfal egyik sarkához, akkorra már éppen sötétedett. Ekkor egy fehér hajú és fehér szakállú öregember csatlakozott An-Zuong király kíséretéhez, majd meg is szólította a királyt és elmondta neki, hogy ő az itteni föld csőse, majd ezután így kezdett mondókájába: „Fenséges úr! Ha te itt akarod a várat felépíttetni, akkor az nem fog elkészülni soha, ám ha holnap idejössz, itt égi küldött vár majd terád, aki megmutatja neked a várépítés módját.” Alig fejezte be az öreg ezt a mondatot, máris eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. An-Zuong király másnap korán reggel teljes díszben várta az égi küldöttet palotája kapujában. És mikor a köd felszállt, a király egy hatalmas arany teknősbékát pillantott meg. A teknősbéka a király felé közeledett, majd bemutatkozott, hogy ő az arany teknősbéka isten, az összes vízi birodalmak királyának a követe. Ezek hallatára An-Zuong király megparancsolta katonáinak, hogy tegyék vörösréz-tálba az arany teknősbékát és vigyék fel a palotájába. A palotában An-Zuong király megkérdezte a teknősbékától, hogy hogyan kell a várat megépíteni. Kérdéseire az arany teknősbéka ezt válaszolta: „A Thok-Dien hegy aljában vannak eltemetve az összes eddigi uralkodók és azoknak családjai és magasrangú tisztjei. A halottak szomorú szellemei ez ideig még mindig nem semmisültek meg, hanem állandóan olt tanyáznak a barlangok mélyedéseiben. És amikor csendes éjszaka volt, akkor a szellemek lassan

összegyűltek, csoportokban a várfalakra repültek és varázserejükkel összedöntötték az épülő várat. Azután a szellemek még hajnalhasadás előtt a hegyekbe repültek vissza. E szellemek közül néhányan, akik még életükben ismerték azt az öreg kocsmárost, fogadójával ott a hegy lábánál, a kocsmáros lányába és annak fehér kakasába szoktak belebújni. Ezért aztán, ha a király azon a helyen akarja felépíttetni a várat, ahol elkezdte, akkor először is a hegyi szellemeket kergesse el. Aztán pedig semmisítse meg a kocsmáros lányát és annak fehér kakasát.”

A király a teknősbéka isten kívánsága szerint cselekedett, hadseregét az erdőbe vezette, és azok titokban, lesben állva várták a király parancsát. A király és a teknősbéka isten pedig álruhába öltöztek és a kocsmába mentek, hogy ott szállást kérjenek. A kocsmáros nem akart szállást adni részükre és arra hivatkozott, hogy a hegyekben sok gonosz szellem lakik, akik állandóan zaklatják a vendégeket. Azonban An-Zuong király és az arany teknősbéka isten nem hallgattak a kifogásokra, végre is a kocsmáros kénytelen-kelletlen beleegyezett abba, hogy éjszakára ottmaradjanak. Ott is maradtak. De nem feküdtek le, hanem ébren virrasztottak. Éjfélkor An-Zuong király a fogadó előtt lépéseket hallott.

A zaj úgy hallatszott, mint hogyha minden irányból sok ember közelítene. Kevéssel ezután erős kezek dörömböltek a kocsmáros ajtaján, és a kocsmáros lányát szólította valaki. Az arany teknősbéka isten kiabált vissza nekik, erre azonnal elcsendesedtek az idegen hangok, és a lépések is eltávolodtak, egy időre csend lett. Hajnalfelé újra hangot és lábdobogást hallottak az út felől. Ekkor az arany teknősbéka azt mondta An-Zuong királynak, hogy vegye magához a kardját, menjen katonáihoz és adjon parancsot nekik, induljanak azonnal a szellemek után és kényszerítsék harcba őket. Így is történt. A szellemek a Thok-Dien hegy felé vonultak. A katonák nyomon követték a szellemeket és üldözés közben nyilakat lövöldöztek utánuk. Valahányszor pedig elrepült egy-egy nyíl, annyiszor lehetett eszeveszett kiabálást és nyögést hallani. Mesélik, hogy ez ideig még soha senki nem hallott ilyen szörnyű, ördögi kiabálást, sírást, nyögést és sóhajtást.

A király tisztjei örültek a szellemek kiabálásának és jajgatásának, és újabb parancsot adtak a katonáknak, hogy még több nyíllal és még gyorsabban lőjenek.

A nyöszörgés és jajgatás percről percre csendesedett. Később a király tisztjei elmondták, hogy amint felkelt a nap, a szellemek teljesen eltűntek. A környék lakói látták, hogy fekete füst száll az ég felé és beborítja a hegyeket és erdőket. Szörnyen fojtó, bűdös volt ez a füst. Azt is mesélték, hogy a király katonái kiásták a hegyi barlangból az összes csontvázakat, nagy halom csontot raktak egybe így, meggyújtották és elégették azokat. Az égetés után visszamaradt hamut meg a patakba szórták, hogy ezáltal a gonosz szellemeket teljesen elpusztítsák.

An-Zuong király és az arany teknősbéka isten visszatértek a kocsmába. Megmondták a kocsmárosnak, hogy szeretnék levágni az ő fehér kakasát és azt áldozatul akarják bemutatni az ég és föld istenének. A fogadós szíves-örömet megengedte ezt. Ám abban a pillanatban, amelyben a fehér kakast levágták, meghalt a kocsmáros lánya is.

Azt mesélték a környék lakói, hogy gonosz szellem szállta meg a kakast és a lányt is, ezért pusztultak el mind a ketten egyszerre. Másnap a király a futárokat ezzel az üzenettel küldte széjjel az ország minden részébe:

„Királyunk várépítéséhez segítséget kapott az arany teknősbéka istentől. Az isten átadta varázshatalmát a királynak és szétverte a gonosz szellemek seregét. Az arany teknősbéka isten egy körmét adta ajándékkul a királynak, hogy abból az egy íj ravaszát készíttesse el. Ennek az íjnak oly ereje lesz, hogy egyetlen lövéssel ezer és ezer ellenséget semmisíthet meg az, aki csak használja.

Ez a fegyver nagy segítséget jelent az ország megvédésében. A király egyben megparancsolja alattvalóinak, hogy mindenki köteles a várépítésben segítségére lenni, hogy most már minél hamarabb elkészüljön a vár.”

Az emberek némán fogadták ezt a parancsot. Ugyanis még sokan emlékeztek arra, hogy több házból mentek már el az emberek a várépítéshez dolgozni, de többé soha nem tértek vissza onnan.

Attól a naptól fogva, hogy az arany teknősbéka An-Zuong király előtt felfedte a várépítés titkát, az épülő vár körül éjjel-nappal

örkődött a katonaság, és a király emberei a munkásokat állandóan sürgették. A vár fala napról napra vastagabb és egyre magasabb lett. Az emberek lépcsőt faragtak a sziklába, hogy azon hordják fel a földet az épülő várhoz. A földszállítás munkája napról napra nehezebb lett, de a munkásoknak megállás nélkül kellett dolgozniuk. Ha gyanús hangot hallottak éjjel a katonák, akkor abba az irányba lőtték a nyilaikat, amerről a hang jött. Ilyenkor aztán nagy kiabálás, vonítás, nyögés meg sírás hallatszott az elrepülő nyilak nyomában. E félelmetes hangokat a gonosz szellemek, maguk az ördögök hallatták, azért hangzottak ennyire rettenetesen. Egyik éjjel ismét hallották a vár felé közeledő, minden oldalról hallható lábdobogást. Ekkor a katonák minden irányba kilőtték nyilaikat, és abban a pillanatban, amikor a nyilak elrepültek, ismét hallották a nyögést, sírást meg kiabálást. Majd a gonosz szellemek serege eltűnt a hegyek irányába. Nappal az íjjal felfegyverzett katonák sok embert kényszerítettek a várépítéshez. Már mindenki izzadt a sok munkától, mindenkinek piszkos volt a ruhája, és mindenkinek könnyes lett a szeme. De végre mégiscsak elkészült a vár. Falát magasra, csiga alakúra, cikcakkosra építették, és Loa várnak nevezték el.

An-Zuong király a várfalakon belül egy palotát rendezett be magának és abba költözött. Az emberek bosszankodva és szomorúan nézték a magas várfalakat, melyek az ő kezük nyomán, keserves munkával épültek fel.

A vár lakói később azt mesélték, hogy amikor már elkészült a vár, néha éjjel, holdvilágnál ismét megjelentek a gonosz szellemek csoportosan, lent a várfal alatt, sokáig zajongtak és kiabáltak ott, és csak akkor tűntek el, amikor már a hold is lenyugodott.

MI-CHAU ÉS TRONG-THUI

(Monda)

Az alatt az idő alatt, míg Loa várát építették An-Zuong királynak az emberek, a király az arany teknősbéka istentől annak egyik körmét kapta ajándécul. Az isten azért ajándékozta a saját körmét a királynak, hogy a király belőle készíttesse el az íj ravaszát. Ugyanis az arany teknősbéka isten szerint az íj, melynek ravasza az ő körméből készül, oly csodás erejű lesz, hogy nyilának minden lövése célba talál, és mindegyik lövése sok ezer ellenséget ölhet meg.

Hát An-Zuong király kiválasztott az emberek közül egyet, aki igen jó íjkészítő volt. Kao-Lonak hívták az íjkészítőt, akinek a király a megbízást adta. Lo sok napon keresztül rengeteg munkával és vesződséggel készítette el az íjat. S azt különlegesen nagyra és erősre csinálta, úgyhogy egészen másmilyen lett, mint a többi íj volt. Ezt az íjat csak a legerősebb emberek feszíthették meg. A király nagyon kedvelte ezt az íjat, mert ennek segítségével építhette fel annak idején Ko-Loa várát. Mindig a keze ügyében volt, éjszakánként meg a fekvőhelye fölé akasztotta.

Az akkori időben Nam-Haj fejedelme Triu-Da volt. Ez a Da hadseregével többször is megkísérelte, hogy elfoglalja az Ao-Lac földet, de nem tudta sohasem legyőzni An-Zuong királyt, mert a király birtokában volt az arany teknősbéka isten íja. Da azonban nagyon ravasz volt, mert amikor látta, hogy fegyverrel célját nem érheti el, tárgyalás útján kibékült An-Zuong királlyal. Később pedig elküldte fiát, Trong-Thuit, An-Zuong király udvarába azzal, hogy férközzön a király állandó barátságába. Történt pedig az út közben, mialatt Trong-Thui az apja megbízásából a királyhoz utazott, hogy megismerkedett Mi-Chauval, aki An-Zuong király leánya volt.

Mi-Chau szépségesen szép, gyönyörű leány volt. Szeme a paradicsommadár szeméhez hasonlított, és szépségét ismerték hét országban is. Nem csoda, ha Trong-Thui megszerette Mi-Chaut, és lassanként a lány is viszonzta a fiú érzelmeit. Jó barátok lettek, úgyhogy Ko-Loa várában nem volt olyan hely, amelyet Mi-Chau meg ne mutatott volna szerető barátjának. An-Zuong király pedig nem

vett észre semmi gyanúsat Trong-Thui viselkedésében. Sőt, amikor látta, hogy a két fiatal nagyon megszerette egymást, még férjhez is adta leányát Trong-Thuihoz.

Egy igen szép holdvilágos este, amikor a csillagok tündökölve ragyogtak, Mi-Chau és Trong-Thui éppen kint ült a kertben egy fehér kőpadon. Mindketten a fehér várfalakat nézték, amikor hűvöses szél kezdett fújni, és az égre felhők tornyosultak. Késő este volt már, ahogy szerelmes beszélgetés közben Trong-Thui így szólt feleségéhez: „Mondd, édes szívem, mi a titka Ao-Lac földjének, hogy ez ideig senki nem tudta elfoglalni és legyőzni azt?” Mi-Chau azt válaszolta: „Nincs olyan titka, édes férjem, amiről ne tudhatnál. Ao-Lac földjének hatalmas vára van, és ezenkívül apámnak, a királynak olyan különleges íja, melynek birtokában senki nem tudja legyőzni.”

Trong-Thui úgy tett, mintha csodálkozna, és mintha először hallana a csodálatos íjról. Azt mondta feleségének, hogy szeretné megnézni azt az íjat.

Mi-Chau teljesen megbízott férjében, bement hát az apja szobájába, a falról leakasztotta az íjat és megmutatta a férjének. Felhívta férje figyelmét az arany teknősbéka körméből készült ravaszra, és megmagyarázta neki, hogy hogyan kell az íjjal bánni.

Trong-Thui nagyon figyelt, alaposan megnézte az íj ravaszát és formáját, sokáig forgatta kezében, majd visszaadta feleségének.

Másnap Trong-Thui visszautazott apjához, Triu-Dahoz, és elmondta mindazt, amit a csodálatos íjról tudott. Da megparancsolta egyik emberének, a legjobb íjkészítőjének, hogy készítse el fia leírása alapján An-Zuong király íja ravaszának a mását. Amint a hamis ravasz elkészült, Trong-Thui elrejtette azt ruhája zsebében és visszautazott Ao-Lac földjére. Mi-Chau vidáman jött férje elé, hogy üdvözlje őt, és megkérdezte tőle, miért maradt oly sokáig otthon, miért hagyta őt egyedül.

An-Zuong király általában mindent megengedett lányának és most, midőn látta, hogy gyermeke mennyire boldog, amikor férjével újra találkozik, kiadta embereinek a parancsot, hogy gyűjtsanak fáklyákat és nagy lakomát készítsenek. Mindhárman vidáman ünnepelték ezt az estét. Trong-Thui vigyázott magára és kevés bort ivott. Míg An-Zuong király és Mi-Chau vidámak voltak és a kelleténél többet is ittak, hamarosan elálmosodtak és korán lefeküdtek. Trong-

Thui csak erre várt. A király hálósobájába lopódzott, ott leemelte a falról a csodálatos íjat, leszedte róla az arany teknősbéka isten körméből készült ravaszt és helyébe a hamis ravaszt tette. Ezután, mint aki jól végezte dolgát, helyére visszaakasztotta az íjat. Másnap reggel Mi-Chau jókedvűen ült férje mellett, mert nem tudott semmiről sem. Ám Trong-Thui nem tudott nyugodni. Lelkiismerete furdalta, egyszer felállt, majd ismét leült, állandóan feleségét nézte. El akarta hagyni, de nem volt hozzá ereje. Mi-Chau látta, hogy férjét valami bántja, meg is kérdezte tőle: „Miért vagy rosszkedvű, talán valami hibát követtem el?” Trong-Thui így válaszolt: „Sajnos, nemsokára mennem kell. Atyám azt parancsolta nekem, hogy térjek vissza hozzá, mielőtt északra távoznám. Az északi terület nagyon messze van, ugye tudod, szívem? Most el kell válnunk egymástól, és ha közben kitörne a háború, mikor én nem vagyok melletted, és neked menekülnöd kell, vajon hol és hogyan foglak megtalálni téged?”

Mi-Chau szomorú hangon válaszolt férjének: „Van egy libatollból készült kabátom, és ha valahova menekülnöm kell, akkor útközben elszórom a tollakat, ennek nyomán követhetsz engem és rám fogsz találni majd.” Alig fejezte be Mi-Chau ezt a mondatot, máris sírva fakadt. De Trong-Thui nem vigasztalta, hanem felállt, elkészönt a feleségétől, visszatért Nam-Haj földjére és átadta apjának a teknősbéka-körmöt.

Triu-Da nagyon boldog volt és hangosan kijelentette, hogy most már Ao-Lac földje az ő kezében van. Ezután azonnyomban megparancsolta hadseregének, hogy induljon támadásra Ao-Lac földje ellen. Amikor An-Zuong király meghallotta a hírt, hogy birodalmát megtámadták, egyáltalán nem ijedt meg, mert tudta, hogy kezében van a csodálatos íj. Ezért nem is gondolt az ország védelmének megerősítésére sem. A király csak akkor adott parancsot, hogy a csodaíjjal lőjenek az ellenségre, amikor az a várfal alatt állott. A kilőtt nyilaknak azonban semmi hatásuk nem volt. Ekkor azután a nam-haji hadsereg betörte a várkaput és gyorsan elfoglalta az egész várat. An-Zuong király lóra ült, Mi-Chaut maga mögé ültette a lóra és a hátsó kapun ál elmenekült.

A menekülők útja hegyes vidéken vezetett keresztül, mely alig járható és veszélyes volt. Több napon és éjszakán át lovagoltak

egyfolytában, míg végül is a Mo-Ja hegy lábánál húzódó tengerpartra értek.

Apa és leánya itt éppen le akartak szállni lovukról, mert már végre pihenni szerettek volna, de látták, hogy az őket üldöző ellenség közeledik. Amikor észrevették, hogy a keskeny utak cikcakkosan vezetnek a hegyre, és hogy a nap is már lemenőben van, nem tudták, hogy merre is menjenek. Ekkor a menekülő An-Zuong király a tenger felé fordult és imában kért segítséget az arany teknősbéka istentől. Alighogy befejezte imáját, hirtelen erős szél kerekedett, az ég besötétedett, és az erdők görnyedeztek a szélben. Előttük pedig megjelent az arany teknősbéka isten és így szólt a királyhoz: „Az ellenség ott ül fenséged háta mögött, és fenséged ezt nem is tudja?”

An-Zuong király nagyon megharagudott, mert megértette ekkor, hogy a saját lánya volt az áruló. Szó nélkül rántotta ki kardját és egyetlen kardcsapással vágta le Mi-Chau fejét, ő maga meg beugrott a tengerbe. Miközben a nam-haji hadsereg elfoglalta Ko-Loa várát, Trong-Thui mindenütt kereste Mi-Chaut, de sehol nem találta meg. Visszaemlékezett ekkor a felesége szavaira, ezért aztán megkereste annak lakosztályát, ahol még látszottak a lópaták nyomai a földön, és tollak feküdtek szerteszórva. Percig sem gondolkozott. Kíséret nélkül ült lóra Trong-Thui és a tollak nyomán elérkezett egészen a Mo-Ja hegy aljáig, ahol megtalálta felesége holttestét. Mi-Chau holtteste ott feküdt a tengerpart fűvében. Halott volt a felesége, de még holtan is gyönyörű volt.

Trong-Thui sírva fakadt bánatában, majd felesége holttestét Ko-Loa várába vitette és ott temettette el, ő maga pedig a vár kútjába ugrott és ott lelte halálát. A mai napig is látható Ko-Loa faluban, An-Zuong király pagodája előtt egy kút. Ez a Trong-Thui kútja. A monda szerint, mikor Mi-Chaut az apja megölte, a leány vére a tenger vizébe folyt, ott a kagylók azt magukba zárták, és belőle lett az igazgyöngy.

Aki pedig ilyen igazgyöngyöt talál, az a Ko-Loa várban levő kútvízzel mossa meg, és meglátja, hogy a gyöngy százszor szebben csillog, mint annak előtte.

TAM ÉS KAM

(Népmese)

Tam és Kam, ez a két nővér, féltestvérek voltak, azazhogy Tam az apja első feleségének, Kam pedig az édesapja második feleségének a leánya volt. Tam édesanyja még akkor halt meg, mikor ő olyan kicsike volt, hogy akkor tanult járni. És pár év múlva ezután az édesapja is meghalt. Ettől kezdve Tam a mostohaanyjával éldogált, aki Kam édesanyja volt. Ekkor még mindketten tizennégy-tizenöt évesek lehettek. Telt-múlt az idő, és Tam nehéz munkát végzett állandóan, de megállás nélkül. Kam pedig napokon keresztül csak játszott vagy sétált, mert az édesanyja nagyon elkényeztette.

Történt pedig egy napon, hogy az asszony egy-egy kosarat adott a két testvérnek azzal, menjenek ki a mezőre, halásszanak rákokat a patakból, és az, akinek a kosara hamarabb megtelik, az piros inget kap majd jutalmul.

Nem törődve az erős napsütéssel, Tam kiment a mezőre, ott szorgalmasan halászta a rákokat s alig várta, hogy tele legyen a kosara a különféle rákokkal. Kamnak esze ágában sem volt követni, ő csak játszott, egyik bokortól a másikig ugrált, és amikor a nap már lassan lemenőben volt, az ő kosárkája még mindig üresen állott. A nehéz munkától nővérkéjének, Tamnak arca és keze sáros és piszkos volt, el is fáradt közben és leült pihenni egy fa alá. A saját életén keresztül azoknak az árva gyerekeknek életére gondolt, akiket a mostohájuk mindig ver, és életükben nincs egy csepp öröm. Bánkódott is rettenetesen, szeretett volna hangosan kiáltani, hogy milyen igazságtalanok vele szemben éppen a rokonai.

Ekkor Kam tánclépésekkel közeledett Tam felé és hamiskásan mosolygott rá. Amikor pedig látta, hogy a Tam kosara tele van rákokkal, így szólt a nővéréhez: „Tam nővérem, lásd, csupa sár a hajad, menj hát a tóba, merülj alá a vízbe és mosd meg, mert ha nem mosod meg, édesanyám biztosan szidalmazni fog.”

És mert Tam hitt a testvérének, bement a tóba, beúszott a legmélyebb helyre és ott fürdött. Fürdés után, amikor kijött a partra és magához vette kosarát, az már teljesen üres volt. Ekkor vette

észre, hogy kishúga, Kam, már régen átrakta a rákokat saját kosarába és hazaszaladt vele. Mit volt mit tenni, Tam leült a rizsföld gátjára, kezébe temette arcát és keservesen zokogni kezdett.

Sírt egy darabig, majd letörölte könnyeit és elgondolkozott. Úgy érezte, mintha megkönnyebbült volna, és bízott abban, hogy ha sokat dolgozik, akkor lesz elég ennivalója, és az élete nem lesz mindig ilyen nyomorúságos, mint amilyen eddig volt, és nem fog ilyen csúful becsapódni. Hát mi történik ám?! Hirtelen valami nagy világosság támad, és megjelenik előtte egy jóságos öreg anyóka, aki így szól hozzá:

„Miért sírsz, édes lányom?” Bánatában Tam minden baját elmondta a jóságos anyókéknak, aki erre így szólt hozzá: „Édes lányom, nézd csak meg a kosaradat, nem maradt-e benne valami?” Tam belenézett a kosárba és ámuldozva így szólt: „Csak egyetlenegy kis pontyocska maradt benne, öreganyó!”

A jóságos anyóka erre azt válaszolta Tamnak: „Kislányom, vidd hát ezt a pontyot haza, nevelgesd otthon a kútban és az ennivalód egyharmad részét add neki oda. Mindenkor, hogyha ennivalót viszel neki, ne felejts el így szólani hozzá: – Bon-bon-bán-bán, az én arany és ezüst rizsem edd meg, ne fogadj el másoktól hideg rizst és meghagyott levest.” Alig mondta el ezt az anyóka, máris eltűnt, mintha sosem is látták volna.

Tam elgondolkozott, hogy vajon miért mondta ezt neki a jóságos anyóka, hiszen ő mindennap csak savanyú és rossz rizst eszik. Talán azért, hogy a dolgozó emberek élélme, akik nehéz munkával szereztek meg a napi falatjukat, még ha az a rizs romlott vagy savanyú volt is, nekik még akkor is arany és ezüst volt az a rizs? S azt gondolta, hogy annak a fehér rizsnek, amit a mostohaanyja eszik, semmi, de semmi értéke nincsen.

Megfogadta hát a jóságos anyóka szavait Tam és pontosan aszerint cselekedett. Ettől kezdve minden ebédnél és vacsoránál egy csésze rizst tett félre, összegyűjtötte és titokban ezzel etette a kútban a halat. És valahányszor a kúthoz ment, elmondta a hívó szavakat, s ilyenkor aztán a ponty a víz tetejére úszott, és bármennyi rizsszemet dobott is a vízbe, azt mind megette.

A gonosz mostoha gyanúsnak találta Tam viselkedését és meghagyta az édesleánynak, hogy titokban figyelje meg Tamot, mit

csinál. Amikor pedig az észrevette, hogy Tam a kúthoz megy, követte a nővérét, elbújt egy bokor mögé és onnan figyelte tovább. Hallotta is Tam hívó szavait, ahogyan leszólt a halhoz, ezt azután megtanulta tőle és elmondta az anyjának.

Másnap reggel a mostoha magához hívta ám Tamot, egy adag főtt rizst adott neki és így szólt hozzá: „Kislányom, ma hajtsd ki legelni a bivalyokat, de jó messzire menj velük, ne csak itt a környéken maradj, nehogy még valaki másnak a földjére menjenek, mert akkor elviszik a bivalyainkat.” Tam szófogadóan mostohaanyja szavai szerint járt el és jó messzire vezette a bivalyokat legelni. Ezalatt otthon mindketten, Kam és az anyja, egy csésze rizst vittek a kúthoz, majd úgy szólították a pontyot, ahogyan azt Tamtól hallották.

A ponty {elúszott a víz tetejére, ott mindketten megfogták a jó kövér halat, aztán bevitték a konyhába, levágták és megették. Alighogy beesteledett, megérkezett ám Tam is a bivalyokkal. Mint máskor, most is evés után kevéske rizsrészét kivitte a halnak. A kút mellett állt, sokáig hívta a pontyot, de hiába, a víz felszíne meg se rezzent. A halat nem látta sehol sem. Sokáig várakozott így Tam, s ahogy búsan álldogál, egyszerre a víz tetejére egy kis darab vér gyűrűzik fel. A szegény Tam erre kezébe temette arcát és keservesen sírni kezdett. Egyre csak a kút vizét bámulta. Nem hitt a saját szemének. És a víz, melynek színe előbb még kék volt, lassan rózsaszínű lett, ahogyan a vér eloszlott benne. Tam érezte, hogy forrósodik át az arca, arc bőre meg kipirult, akár a kút vize. Biztosan tudta, érezte, hogy egyszer lesz még neki valamije, ami fölér majd a ponttyal. És bár nem lett egy cöppet sem vidámabb, de mégsem sajnálta már annyira a halat, mint azelőtt.

Ahogy így búslakodik, hát egy szempillantás alatt előtte terem a jóságos anyóka és megkérdezi tőle: „Miért sírtál az előbb, édes kislányom?” Tam pedig elmondott neki mindent, ami azóta vele történt. A jóságos anyóka erre így szólt hozzá: „Sose búsulj. A te pontyodat már megették, nincsen többé. Menj csak be, keresd meg a szálkáit, azokat tedd négy kis vázába, s a négy vázát meg az ágyad négy sarkába temesd.”

Tam hazament, sokáig kereste, de nem találta meg a ponty szálkáit. Amikor a kakas meglátta, nyomban kukorékolni kezdett. „Kukorikú, kukorikú, ha egy marék rizst adsz nekem, megmondom,

hogy hol vannak a szálkák.” Tam egy marék rizst adott a kakasnak. Az megette, aztán bement a konyhába és addig kapingált, míg az összes szálka elő nem tűnt a hamuból.

Tam összeszedte a szálkákat, négy kicsi vázába telte és az ágya négy sarkába temette. S ahogyan múlt az idő, Tam mostohája napról napra több és nehezebb munkát bízott rá. Míg a bivalyokat őrizte, sarlójával füvet is vágott, aztán rizst főzött, meg ennivalót készített, estefelé pedig darálta és hántolta a rizst. Mindig késő éjszakáig dolgozott, csak a munka elvégzése után fekehetett le. Bizony sokszor nem kapott elég ennivalót sem. Csak egy kis ideig pihenhetett, mert nagyon hamar virradt, és hajnalban, mikor a kakas kukorékolt, mostohája újból felkeltette. Tam napról napra sápadtabb lett, olyan volt már, mint a sárga banánlevél. Közben meg Kam és az anyja jó ennivalókkal tömték magukat, szép ruhákba öltöztek és egyáltalán nem dolgoztak.

Később híre járt annak, hogy nagy ünnepet rendelt el a király. Kam és az anyja nagy boldogan készítettek maguknak szép új ruhákat erre az alkalomra. Csak Tam ruhája maradt olyan rongyos, amilyen volt, mert mostohája az ő holmiját nem javította ki, újat pedig nem adott. Amikor eljött a nap, a nagy ünnepen Kam és az anyja egy nagy kosár hántolt és hántolatlan rizst kevert össze, s így szóltak Tamhoz: „Válogasd szét ezt a rizst kétfelé, és ha ezzel készen leszel, akkor te is elmehetsz az ünnepségre. Amíg ez el nem készül, addig itthon kell maradnod.” Ezt parancsolták s aztán sietve elmentek.

Tam, amikor látta, hogy milyen lehetetlen munkát kapott, nem tudta, hogy mikor készül el vele, leült, dolgozott egy ideig, de kétségbeesve sírva fakadt. Sírt-sírt, majd újra biztatta magát: „Ha így kell nekem dolgozni nap mint nap, és ilyen nehéz munkát kell végeznem, remélem, lesz olyan idő is az életemben, amikor majd boldog leszek. De vajon mennyire leszek boldog? Leszek-e olyan boldog, mint a király vagy a herceg?” Ez a gondolat türelmetlenné tette, szerette volna megnézni az ünnepséget. Azt a boldogságot szerette volna meglátni, amiről eddig csak álmodhatott.

Ekkor váratlanul a jóságos anyóka újra megjelent és azt kérdezte: „Miért sírtál megint, kislányom?” Tam így válaszolt: „Ma nagy ünnep van, és a néném összekevert egy kosár hántolt és hántolatlan rizst

azzal, hogy csak azután mehetek az ünnepségre, ha ezt a kétfajta rizst szétválogattam. De a rizst úgy összekeverték, hogy én azt soha, de soha nem tudom kiválogatni. Ezért nem mehetek el a királyi ünnepségre és nem láthatom az élet boldog oldalát.”

A jóságos anyóka erre így szólt: „Majd én megparancsolom a verebeknek, hogy jöjjenek és segítsenek neked.”

De Tam megijedt, hogy a verebek megeszik a rizst, ám a jóságos anyóka megértette az aggodalmát. „Ne félj, a verebek nem fogják megenni a rizsedet” – így biztatta.

Nagy csiripelve szállt le ekkor sok-sok veréb és gyorsan szétválogatták a rizst. Egy szempillantás alatt készen voltak. A jóságos anyóka verebei az ég felé repültek, és nem hiányzott egy szem rizs sem. Örült is, de mégsem: mert végignézett saját ruháján és látta, hogy az olyan rongyos, akár a tök levele. Nagyon elszomorodott hát, majdnem sírt, s ekkor a jóságos anyóka újra megjelent és így szólt:

„Kislányom, vedd csak elő a négy kis vázát, amit a múltkor eltettél, ne félj, lesz neked ruhád is.”

Erre Tam kiásta a vázákat, amelyekben minden benne volt, ruha, kendő, cipő, s milyen szép volt mindez, de milyen! Egy háromrészes – világoskék, rózsaszínű, világossárga –, ruha, aztán virágokkal hímzett ing, egy szép selyemnadrág rózsaszínű övvel és hosszú selyemkendő. A cipő pedig különlegesen szép, éppen Tam kis lábára való volt. Tam felpróbálta a ruhát, felvette a cipőt, és örömmel látta, hogy minden ráillik.

Egy vázából meg egy icipici lovat vett ki és amikor a földre tette, az nyerített egyet, aztán hirtelen oly nagyra nőtt, mint egy valódi ló, és felnyergelve megállt Tam előtt.

Ó, Tam nagyon boldog volt, azonnal megfürdött tisztára, és új ruhájába felöltözve lóra ült és így ment az ünnepségre.

Útközben, ahogy lovagolt, egy hídon ment át, s a hídról az egyik cipője a vízbe pottyant! Tam gyorsan leszállt a lóról, ruháját felkapta és begázolt a vízbe, hogy megkeresse a cipőt. Sokáig kereste, de nem találta meg. Nem sokkal később a király elefántjával ugyanerre a helyre érkezett. Az elefánt megállt, trombitált és nem akart tovább menni. A király parancsot adott katonáinak, hogy nézzék meg, mi lehet a vízben, ami miatt az elefánt nem akar tovább menni. Erre a

katonák is begázoltak a vízbe, keresgéltek egy darabig és egy nagyon szép női cipőcskét találtak. A király figyelmesen nézte a kis cipellőt, nézegette, mert nagyon tetszett neki. Azonnal kihirdette hát, hogy azt a nőt fogja elvenni feleségül az ünneplők közül, akinek a lábára ráillik ez a kis cipellő.

Az összes lányok és asszonyok, akik az ünnepségen jelen voltak, egymás után próbálták fel a cipőt. Kam és az anyja is felpróbálták, de egyiküknek sem volt jó a cipő. Utánuk Tam következett, ő is felpróbálta a kis cipellőt, és éppen jó volt neki, mert annak a cipőnek a párja, melyet most találtak, Tam kezében volt.

Kam, aki látta, hogy a szép fiatal kislány hasonlít Tamhoz, azonnal szólt anyjának: „Édesanyám, én azt hiszem, hogy ez az én Tam nővérem.”

Az anyja erre így válaszolt: „Ami a szép haragnak nem sikerül, hogyan sikerülne egy törött cserépdarabnak, amit a bambuszbokrok mögé dobtak? Ugyan honnan szerezhette volna Tam nővéred azt a szép ruhát, hogy idejöhessen az ünnepségre?”

És csak akkor, amikor a katonák a díszes gyaloghintót hozták és beültették Tamot, hogy a király palotájába vigyék, csak akkor léptek közelebb hozzá és csak akkor látták, hogy valóban Tam ül a hintóban.

Mindketten nagyon csodálkoztak, el sem tudták képzelni, hogy honnan kaphatta Tam azt a szép lovat és azt a ragyogóan szép ruhát.

Tam a királyi palotában, királyi férje oldalán szívesen végzett minden munkát, reggeltől estig dolgozott a kertben, a földeken, és még az állatokkal is foglalkozott. Nem felejtette el soha a bivalyokat, melyeket azelőtt őrzött, mert a zöld mezőn azok voltak a barátai, de nem felejtette el a kertet, a rizsföldet sem, ahol a nyári napsütéses és az őszi ködös napokon gyakran dolgozott.

Az apja halála évfordulója alkalmából pedig Tam engedélyt kért királyi férjétől, hogy hazamenjen látogatóba.

Amikor Tam mostohája azt látta, hogy az ő élete boldog és szép lett, nagyon irigyelte őt, de irigységét elrejtette. Nagy szeretettel és vidáman fogadta Tamot. És így szólt hozzá: „Édes lányom, mássz fel a kao-fára, levágunk egy fürt gyümölcsöt, hogy áldozatot mutassunk be a te apukádnak.”

Tam szót is fogadott és felmászott a fára. Amikor közel ért a gyümölcsfűrthöz s a kezével már éppen hozzányúlt, a mostohája elvágta a fa törzsét. Tam még érezte, hogy különösen inog alatta a fa, szólt is mostohájának, de az így válaszolt: „Sok hangyát verek le a fatörzsről.” A fa ekkor nagyot reccsent, majd kidőlt, Tam beleesett a tóba és megfulladt.

Mostohaanyja levetkőztette a halott Tamot és ruhájába Kam leányát öltöztette fel. Majd bevitte őt a királyi palotába és ott azt hazudta, hogy Tam megfázott, meghalt, ezért a húga jött el helyette.

Tam lelke egy sárgarigóba szállt, mely éppen ott volt akkor a tó partján, mikor Tam a vízbe esett.

A rigó egyenesen a királyi palotába repült. És bárhová ment a király, a sárgarigó mindig mellette repült, mindenüvé elkísérte.

A király látta, hogy Kam semmihez sem ért, nem olyan ügyes, mint a nővére volt, és érezte azt is, hogy a sárgarigó csodálatosan szereti őt. Visszaemlékezett feleségére, Tamra, és így szólt a sárgarigóhoz:

„Sárgarigó, sárgarigó, ha a feleségem vagy, akkor bújj be a kabátom ujjába.”

Amikor a király befejezte a mondatot, a sárgarigó azonnal bebújt a király kabátjának bő ujjába. Kam, ahogy ezt meglátta, nagyon megharagudott a sárgarigóra. És éppen a király ruháját mosta Kam akkor, amikor a sárgarigó egy faágon ült és így szólt hozzá: „Ha mosod a férjem ruháját, tisztára mossad. Ha ki akarod teríteni, akkor egy rendes bambuszrúdra terítsd, ne tedd a kerítésre, mert az kiszakítja a kabátot”

A király nagyon szerette a pici madarat. Betette egy kicsi piros kalitkába és bárhová ment, magával vitte. Kam még irigyebb és féltékenyebb lett, amikor ezt látta.

Egy nap, mikor Kam anyjához ment látogatóba, elmesélte neki a sárgarigó esetét. Az anyja erre azt tanácsolta neki, hogy ölje meg a madarat, azután süsse meg és dobja oda a macskának. A tollakat pedig mélyen ássa el, olyan mélyen, hogy nyoma se maradjon.

Kam, amikor visszament a palotába, megvárta az alkalmat amíg nem látta őt senki, és megölte a sárgarigót megsütötte és odaadta a macskának. A tollait pedig mélyen elásta kint a kertben, úgy, ahogy azt az anyjától hallotta. Rövid idő múlva, azon a helyen, ahol a

sárgarigó tollait eltemette, két nagyon szép, piros virágú barackfa nőtt. A két fa nagyon gyorsan terebélyesedett, sok ágat és levelet hajtottak. A király látta a két szép barackfát, rákötötte függőágyát és mindig ott pihent le. Amikor a két barackfa árnyékában feküdt a király, mindig maga előtt látta Tam képét. Ezért a király napról napra jobban szerette a két fát, mint Kamot. Kam nem szólt egy szót sem, de belül a féltékenység gyötörte.

Egy napon aztán, mikor a király nem volt otthon, nagy vihar támadt. A viharban Kam kivágta a két fát, és amikor visszajött a király, azt mondta neki, hogy a fák a viharban dőltek ki.

Kam ezekből a fákból egy szövőszéket készíttetett magának, de amikor szőni kezdett rajta, a szövőszék vetélője hangosan ezt nyikorogta:

„Kot-ka-kot, elloptad a férjemet, kiszedem a szemedet.” Kam nagyon megijedt, amikor ezt meghallotta, nem mert tovább szőni és eldobta a vetélőt.

Ismét hazaszaladt és elmondta a történeteket az anyjának, aki azt tanácsolta, hogy égesse el az egész szövőszéket, a hamut pedig jó messzire szórja szét.

Kam elégette a szövőszéket és a palotától jó messze, az út mellett szétszórta a hamut.

Ebből a hamuból, amit így az út mellé szórt, rövidesen egy thi-fa nőtt. A fa szép magasra nőtt, lombos lett, sok virága volt, de csak egyetlenegy szép, gömbölyű gyümölcsöt termett, mégpedig a legmagasabb ágán. Ott, a fa közelében, egy öreg néni lakott, aki teát árult az út mellett. Amikor a néni a fa mellett elment, mindig felnézett a thi-fa gyümölcsére és így dicsérte: „Ó, milyen szép ez a thi-gyümölcs.” Történt pedig egy napon, amikor az öreg néni ismét arra ment, észrevette, hogy a thi-gyümölcs már szép sárgára érett.

A néni a fa alatt állt, nézte, nézte egy ideig, majd kinyitotta a zsákját és így szólt halkan: „Édes thi, ha leesel a zsákomba, illatodat szagolom, de húsozat nem bántom.” Ahogy a néni befejezte a mondatot, a thi-gyümölcs egyenesen a nyitott zsák közepébe pottyant. A gyümölcsöt aztán a néni hazavitte és szeretettel tartotta kezében, időnként pedig megszagolta annak a jó illatát. És minden este, mikor a néni lefeküdt, ágya végébe odatette a thi-gyümölcsöt. Mindennap, amikor vásárolni ment, így szólt a gyümölcsöz: „Thi, te

most itthon maradsz és vigyázol a házra, én meg elmegyek a piacra és majd hozok neked süteményt.”

A thinek megmaradt ugyanaz a szép, friss színe és jó illata, mint amilyen még a fán volt.

Amikor a néni elment hazulról, a thi-gyümölcsből előlépett Tam, szép, kicsi alakban, de egy pillanat múlva már újra valódi nagyságában állt ott akár egy egyszerű, szép parasztlány. Aztán söprút fogott és kisöpörte a házat, levest és rizst főzött a néninek. Mire pedig a néni a piacról visszajött látta, hogy a házban a legnagyobb rend uralkodik, és elkészült részére a finom, ízletes leves az ebédhez.

Egy napon a néni úgy telt, mintha elment volna a vásárcsarnokba, de visszajött és belesett az ajtón. Hát mit látott, uramfia!

Tam kibújt a thi-gyümölcsből és mint máskor, most is takarítani kezdett. A néni nagyon boldog volt, amikor azt a szép kislányt meglátta, aki annyira szereli a munkát. Besietett a néni a házba és széttépte a thi-gyümölcs héját. Tam most már nem tudott hova bújni. E naptól kezdve Tam a néninél maradt és segítette az árukat előkészíteni. S a nénivel úgy szerették egymást mint anya és lánya.

Az emberek közül senki nem tudta az igazat, mindenki azt gondolta, hogy Tam a néni lánya, aki sokáig távol volt és most visszatért az anyjához. Tam elvégezte a néni minden munkáját. Elkészítette a traút, aztán csomagolta a süteményeket, elvégezte a főzést, takarítást mindent ellátott, nem volt a házban olyan munka, amit el nem végzett volna.

Azonban azt az egyet nem tette meg, hogy a boltban eladja az árut, ezt a néni végezte továbbra is.

Attól a naptól kezdve, hogy beleesett a tóba és megfulladt, utána sárgarigóvá változott, azután piros virágú barackfává, majd thi-gyümölcs lett belőle, ettől a naptól kezdve Tam félt a hideg víztől. Ekkortájt Tam gyakran ment az erdőbe, ott gallyakat szedett és ezekkel a fürdéshez megmelegítette a vizet.

Ha Tam meleg vízben fürdött, akkor frissnek és fiatalnak érezte magát, és bőre napról napra finomabb lett.

Egyik nap, amikor a király az üzlet előtt ment el és látta, hogy a teabolt elég tiszta, belépett, hogy megpihenjen. A néni teát és traút

adott a királynak. A király legott észrevette, hogy a trau paradicsommadár szárnyának a mintájára készült, úgy, ahogy azt az ő volt felesége készítette, azonnal megkérdezte tehát a nénit: „Ki készítette ezt a traut?” A néni így válaszolt: „Ezt a traut a lányom készítette.”

A király szerette volna a lányt megismerni. A néni előhívta hát Tamot, és a király azonnal felismerte benne az első feleségét. Ezután elmondott mindent a néninek és megmondta Tamnak is, hogy hazaviszi őt a palotájába.

Tam nagyon boldog volt, de nem akarta örökre elhagyni szeretett nevelőanyját. Mégis a király sürgetésére Tamnak engedelmeskednie kellett, de megígérte a néninek, hogy még találkozni fognak.

Tam visszament hát a palotába. Ahogy Kam újra meglátta a nővérét, úgy tűnt neki, hogy az most még sokkal szebb és fiatalabb, mint azelőtt volt, ezért még jobban féltékeny lett rá, és ő is olyan szép fehér bőrű akart lenni, akárcsak Tam.

Kam úgy viselkedett, mintha semmi sem történt volna közöttük, így szólt testvéréhez: „Édes Tam nővérem, édes Tam, mondd meg nekem, hogy lettél te ilyen fehér, amikor annyi ideig távol voltál és állandóan a napon meg esőben dolgoztál.” Tam őszintén válaszolt neki: „Meleg vízben szoktam fürödni, azért ilyen fehér az én bőröm.” Kam azt gondolta, hogy nővére nem akarja megmondani a valóságot, és mivel meg akarta szerezni nővére szépségét, így gondolkozott magában: „Nagyon forró vízben fogok fürödni, akkor biztosan olyan szép fehér lesz a bőröm, mint Tamé. Csak ez az egyetlen lehetőség, hogy szép legyek.”

Kam megparancsolta az embereinek, hogy építsenek kövekkel kirakott medencét és abba jó forró vizet öntsenek. Azt gondolta, hogy megmártja magát benne, és az kellemes lesz számára.

Arra azonban nem gondolt, hogy a víz túl forró lesz. Hát amikor beleugrott, leforrázta ám magát, nem is tudott kijönni a medencéből és azonnal szörnyet halt.

A király már régen nem szerette sem Kamot, sem annak anyját, ezért mikor tudomást szerzett arról, hogy Kam véletlen folytán meghalt, parancsot adott embereinek, hogy készítsenek sózott húst Kam testéből. A húst elküldte Kam anyjának azzal az üzenettel, hogy a húst lánya küldi. Kam anyja nagyon örült az ajándéknak,

mindenkinek megmutatta, de senkit sem kínált meg belőle, egyedül akarta megenni az egészet. Az így kapott sózott húst, az édes leánya húsát hordóba rakta le.

A hordót naponta kinyitotta, mindennap megevett egy darab húst és minden alkalommal dicsérte, hogy milyen finom ízű az. Történt pedig, hogy egy varjú is megérezte a hús szagát, odarepült a háztetőre, lehajolt, bekukkantott a házba és aztán így károgott:

*Finom? Mi finom?
Aki a saját gyermeke húsát megeszi,
Ha marad belőle,
Adja nekem kóstolóul.*

Az asszony nagyon haragudott a varjúra, elkergette a háztetőről, mire a varjú elrepült.

Mikor pedig az asszony megette az utolsó darab sózott húst is, csak akkor vette észre, hogy a hordó fenekén a saját gyermekének a feje van. Akkor tudta meg, hogy ő maga okozta a lánya halálát és most saját lánya húsát ette meg. Borzalmában a gonosz asszony összeesett és meghalt.

Ettől a naptól kezdve pedig Tam nagyon boldogan élt királyi férjével. És mert Tam nem felejtette el nevelőanyját ezért engedélyt kért a királytól, hogy meglátogathassa őt. Az engedélyt meg is kapta. A néni nagyon örült mikor Tam megérkezett és úgy érezte, mintha újra az a kis régi parasztlány jött volna el hozzá, aki a thi-fa gyümölcséből lépett elő.

Attól fogva, mióta tőle Tam a palotába elköltözött a néni egyedül maradt, sokat járt vásárba, a boltban dolgozott s nem volt semmi ideje, hogy a kerttel is törődjön, úgyhogy ott a gaz már magasra nőtt.

Tam úgy érezte, hogy csak a munka teszi széppé az életet ezért azonnal munkához is látott és még jobban dolgozott mint annak előtte. A néni kertjében egy piros barackfa volt ez azonban a gáztól nem fejlődött kellőképpen, és minden levele elsárgult már. Most a levelek újra kizöldültek, miután Tam kiirtotta a gázt.

Tam egy szép nyári délutánon a néni mellett ült a kertben s közben traut készített. Ekkor a piros barackfa egyik ágára egy sárgarigó repült és gyönyörűen énekelni kezdett.

A hangok hallatára Tam visszaemlékezett azokra a napokra, amikor ő is madárrá változott és abban reménykedett akkor, hogy egyszer még boldog lesz, ezért repült annak idején mint sárgarigó a királyi palotába, hogy olt boldogságát megtalálja. Mégis, a királyi palotában is azok voltak a legboldogabb napjai, amikor a földeken dolgozhatott, mint a többiek. Tam azt remélte, hogy mindenki – közöttük nevelőanyja is –, aki eddig annyit szenvedett, akárcsak ő, meg fogják még érni azt az időt, amikor saját munkájukkal, hitükkel és erejükkel egész életükre szóló boldogságot teremthetnek maguknak.

Tam azután nevelőanyjának adta az elkészített traút és így szólt hozzá: „Holnap a királyi palotába megyek, egy kis zöldséget ültetek a kertben, de néhány nap múlva újból eljövök hozzád, hogy dolgozzam nálad.” A néni megértően mosolygott, majd fényes, tiszta szemével huncut kacsintással viszonzta nevelt leánya szavait.

„KÓKUSZDIÓ”

(Népmese)

Volt egyszer egy parasztházaspár, akik fiatal koruktól kezdve egy gazdag parasztnál cselédként dolgoztak. Mindketten nagyon jószívűek és szerények voltak, és ötvenéves koruk ellenére sem született még gyermekük.

Egy alkalommal nagyon forrón sütött a nap, amikor az asszony elment az erdőbe, hogy gazdájának száraz ágakat szedjen tűzrevalóul. Közben nagyon megszomjazott az asszony, de sehol sem talált patakot, amiből ihatott volna. Amikor egy fatörzshöz közeledve meg akarta nézni, hogy nem maradt-e valamicske esővíz a faodúban, meglátott egy emberi koponyát egy nagy kőrakás tetején. A koponya tiszta vízzel volt tele. Az asszony túl szomjas volt, ezért aztán felemelte a koponyát és kiitta belőle a vizet. Miután a vizet megitta, teljesen felfrissült és nagyon kellemesen érezte magát. Ettől a naptól kezdve áldott állapotban volt az asszony.

Az öreg házaspár nagyon örült, mert azt gondolták, hogy ezt a nagy jutalmat azért kapták, mert egész életükben tisztességesek és becsületesek voltak. Röviddel ezután meghalt az asszony férje. A gazdag embernél, ahol eddig ketten dolgoztak, az összes házimunkát most már egyedül az asszony végezte. Az asszony hasa egyre nőtt, de mégis megállás nélkül dolgozott, éhezett és rongyokban járt, de boldoggá tette az a tudat, hogy gyermekeket fog szülni, örült annak, hogy özvegy és öreg korában mégsem lesz egyedül, mert gyermeke majd mellette lesz. Mikor aztán kilenc hónap letelt, a kert egyik sarkában levő ócska szalmazsákon világra hozta gyermekét az asszony.

Ennek az újszülött gyermeknek szeme, szája, füle, egyszóval feje volt, de csodálatosképpen teste, törzse, keze és a lába hiányzott.

Az asszony torzszülött gyermekét rongyos ruhába akarta csomagolni, de ekkor hirtelen megszólalt a fej: „Édesanyám – mondta – én is ember vagyok, ne dobj el engem.”

Az anya megsajnálta gyermekét, felemelte, simogatta a test nélküli fejet és meg is szoptatta. Az emberek elmondták ezt az

esetet a házigazdának is. A gazdag ember azt gondolta, hogy gonosz szellem szállta meg szolgáját, és ezért megparancsolta az asszonynak, hogy temesse el azonnal test nélküli gyermekét. A szolgáló azonban nem teljesítette a gazdag ember parancsát, ezért aztán kikergették a gazda házából s a kert egy régi kis kunyhójában helyezték el. Csak annyit engedett meg a gazda az asszonynak, hogy mindennap dolgozzon nála, de azt már megtiltotta, hogy a házában is lakjon.

Az anya közben gyermekének a „Kókuszdió” nevet adta, mivel annak csak feje volt, de a teste hiányzott. Naponta korán reggel, mielőtt az asszony a gazdához ment volt dolgozni, így szólt a gyermekéhez: „Kókuszdió, maradj szépen itthon, majd én hozok neked egy marék rizst. Jó lesz, Kókuszdió?” Mikor az anya hazulról elment, akkor Kókuszdió szép kis gyermekké változott. Rendet teremtett a házban, takarított, majd újra felvette előbbi alakját és visszafeküdt a szoba sarkában levő szalmazsákjára.

Ahogy hazajött az asszony, nagyon csodálkozott azon, hogy a lakásban mekkora rend van, többször is megkísérelte, hogy fiát megfigyelje, de soha nem sikerült, nem vett észre semmit. Ezért a leskelődést később abba is hagyta. Kókuszdió, ha valahová mennie kellett, mindig a földön gurult. A falubeliek először nagyon féltek tőle, de később már megszokták a fiút.

Miután látták, hogy Kókuszdió okos, mindenki nagyon megszerette, és sokan ennivalót is vittek neki.

Történt pedig egyszer, amikor hazajött az anyja, Kókuszdió észrevette rajta, hogy nagyon szomorú. Nem volt olyan vidám, mint általában azelőtt. Kókuszdió ekkor megkérdezte anyját, hogy mi bántja, mire az asszony sóhajtott és így szólt fiához: „Mások gyermekei hét-nyolc éves korukban már kecskékre és bivalyokra vigyáznak, de te semmit sem segítesz nekem, pedig most a gazdámnak kecskéi vannak, és nincsen, aki őrizze azokat. Te azonban nem vagy olyan, mint a többi gyerek, mert ha olyan lennél, akkor te is őrizhetnél kecskéket, és lábunkba valamivel több rizs jutna.”

Kókuszdió azt felelte anyjának, hogy ő is tudja őrizni a gazda kecskéit, és megkérte anyját, hogy menjen el a gazdához és ezt mondja meg neki.

Az asszony nem akart hinni a fülének, ezért gyermekét újra megkérdezte: „Igazat beszélsz, te? Mert ha nem tudod őrizni a gazda kecskéit, akkor majd megszid engem.” Kókuszdió azonban erősködött, és tovább sürgette anyját, és kérte, hogy menjen, beszéljen csak a gazdájával.

A gazda először visszautasította az asszonyt, mert attól félt, hogy Kókuszdió nem tudja majd a kecskéit megőrizni. Miután pedig látta, hogy az asszony tovább is könyörög fia alkalmazásáért, és tudta azt is, hogy Kókuszdió nagyon okos, ezért próbaidőre felvette a fiút.

S a gazda így szólt az asszonyhoz: „Jól van, nem bánom, menj haza és mondd meg fiadnak, hogy holnaptól kezdve reggelenként jöjjön ide és hajtsa ki kecskéimet a hegyoldalba, estefelé pedig vezesse őket haza.”

Az asszony nagyon örült annak, hogy fia dolgozni fog, és ahogy hazaért, elmondta gyermekének a gazda válaszát, magában azonban attól tartott, hogy a fia nem lesz elég ügyes és a gazda kecskéit nem tudja majd megőrizni. Kókuszdió megsejtette édesanyja gondolatait és így vigasztalta őt: „Ne félj, édesanyám, ha a kecskék a kezem alá kerülnek, úgy meg fognak hízni, hogy mindenki megcsodálja majd őket.” Valóban így is történt. Kókuszdió olyan ügyesen őrizte a kecskéket, hogy a kecskék mindig jóllaktak, akármilyen idő volt is. S mert állandóan csak legeltek, hamarosan meghíztak. S olyan szemlátomást nőttek, mintha felfújták volna őket. A gazda nagyon elégedett volt. Legjobban pedig az tetszett neki, hogy munkájáért Kókuszdió csak két kis marék rizst kért tőle naponta. Ettől kezdve az asszonyt a fia munkája nyomán mindenhol még jobban megbecsülték.

Ennek a gazdának három lánya volt. A három lány közül a legnagyobbik kegyetlen és gonosz, a középső pedig pletykás és ravasz volt, csak a harmadik lány volt rendes és jószívű. Történt pedig, hogy az aratás ideje jött el, amikor mindenki a mezőn dolgozott. A gazda azt az utasítást adta a lányainak, hogy sorban egymás után, mindennap másik lány vigye el az ebédet Kókuszdiónak a hegyre.

Egyszer a harmadik lány vitte az ebédet, mert ő volt a soros. Amikor az ebéddel a nagy hegy lábához érkezett, furulyaszót hallott. A furulya hangja szívhez szóló volt. A kislány először gyors, majd

halk, végül lassú dallamokat hallott, s furcsa, meleg érzése támadt, és szíve erősebben kezdett dobogni. A hegy nem volt túl magas, és a lány rövid idő múlva a legelőhelyre ért. Itt a kislány elbújt egy bokor mögé. S ahogy kinéz, maga előtt lát ám egy tizenhat-tizenhét éves fiatalembert, aki piros függőágyban fekszik és furulyázik. A függőágy két fa között függött. A fiú vállára kis kanárimadarak szálltak és kedvesen rátelepedtek még az ágyára is. A fiatalember sokáig furulyázott és nem vette észre, hogy titokban figyelik. Eközben szállt, szállt a szép furulyaszó és betöltötte az egész hegyet. A lányka nagyon elmerült a dalok hallgatásában, annyira figyelt, hogy észre sem vette, amikor egy száraz ágra támaszkodott. Az ág hirtelen nagyot reccsent majd eltört.

Mikor a fiatalember a zajt meghallotta, hirtelen Kókuszdióvá változott. A kislány ezt észrevette és megtudta azt, hogy Kókuszdió nem közönséges ember. E naptól kezdve titokban beleszeretett Kókuszdióba. És alig várta, hogy az ebédszállítás reá essék, és ekkor a legfinomabb ételeket vitte hazulról Kókuszdiónak. Azt, amit látott titokban tartotta, és más nem is szerzett tudomást róla.

Kókuszdió és édesanyja nagyon szerették egymást. Az asszonynak csak az volt a bánata, hogy ez az egy gyermeke van, aki bár nagyon okos, de emberszámba mégse vehető. Arra gondolni sem mert, hogy fia megnősüljön, és neki unokái legyenek. Ez is egyik oka volt szomorúságának. Kókuszdió ismerte anyja gondolatait, ezért egyszer így szólt hozzá: „A gazdának három lánya van, anyám, keress egy fürt kao-gyümölcsöt, vidd el a gazdához és kérd feleségül részemre a gazda egyik lányát.”

A néni nevetett és így szólt: „Hozzád csak a szellemek mennek feleségül. Se kezéd, se lábad, se tested nincs, hogy merészelsz egészséges lányt feleségül kérni?” De Kókuszdió nem tágított és egyre sürgette anyját, hogy induljon csak lánykérőbe. Mit volt mit tenni? Az anya keresett egy fürt kao-gyümölcsöt és elment a gazda házába.

Az öreg gazda csak simogatta szakállát és nevetett, míg az asszony beszélt. Haragos volt, ezt azonban nem mulatta, és így szólt a nénihez: „A gyermeked alakja olyan, mint az ördögé, hogy merészeli ő a lányomat feleségül kérni?” Ezután újra nevetett az öreg és így folytatta: „Öreg néni, menj szépen haza és mondd meg

fiadnak, hogy csak akkor adom hozzá egyik lányomat, ha mindazt megszerzi, amit kérek. A következő a kívánságom: szerezzon egy nagy vázát, mely telve van aranydarabokkal. Ezenkívül: tíz vég rózsaszínű selymet, tíz hízott disznót, tíz hízott kecskét és tíz tömlő finom bort. Saját magának meg építsen cseréptetejű házat, öt szobával. A ház eresze és gerendája ezüstből legyen. Kókuszdió csak akkor viheti haza a feleségét, ha ezt mind meg tudja szerezni. Amikor fiad mindezt előteremti, akkor jelentkezz újra nálam.” A gazdag ember befejezte beszédét és jót nevetett, mert úgy gondolta, hogy kérése teljesíthetetlen, és az asszony kérése csak tréfa. A néni hazament és elmondta a fiának a gazda üzenetét, azt gondolta magában, hogy a fia lemond a házasságról, de Kókuszdió visszaküldte anyját azzal az üzenettel, hogy minden meglesz, amit a gazda kér.

A néni félt, hogy a fiú túloz, ezért határozni nem mert és a gazdához sem akart visszamenni. A fiú azonban megígérte anyjának, hogy sokkal többet szerez annál, mint amit a gazda kér. Ezután az öregasszony visszaballagott a gazdához és átadta neki a fia válaszát. Amikor a gazda ezt a választ meghallotta, már tétovázni kezdett. Nem tudta, hogy mit válaszoljon, ezért halkan „igen”-t mormogott a fogai között és így gondolkozott magában: „Kókuszdió olyan szörnyen csúnya, hogy az ördög se menne hozzá feleségül, biztos vagyok hát, hogy három lányom közül egyik sem kíván hozzámenni.”

Majd hangosan így szólt a nénihez: „Várj, kihívom mindhárom lányomat és meglátom majd, hogy melyik fogadja el férjül Kókuszdiót, melyik lányom fog igent mondani. Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy csak akkor adom feleségül fiadhoz valamelyik lányomat, ha van közöttük olyan, aki hozzá akar menni.” Ezen szóra kihívta három lányát, nem szólt semmit arról, hogy milyen feltételeket szabott Kókuszdiónak, és arról sem, hogy Kókuszdió megígérte a feltételek teljesítését. Lányaihoz fordulva, külön-külön megkérdezte őket: „Elfogadnád-e Kókuszdiót férjednek, ha hozzáadnálak?” A legidősebb lány így felelt: „Én biz nem fogadnám el.”

A második lány ugyancsak így válaszolt: „Nekem sem kell.”

Amikor a harmadik lány következett, ő apja kérdésére így válaszolt: „Én ott maradok, ahova édesapám ültet engem.” A gazdag öregember nagyon megijedt, mikor ezt meghallotta, és megkérdezte lányát, hogy mit jelent a válasza. A harmadik lány így felelt: „Azt jelenti, édesapám, hogy férjhez mennék Kókuszdióhoz.”

A gazdag embernek először elakadt a szava, majd nagy sokára a nénihez fordult és tudtára adta, hogy megegyeztek. Megállapodtak abban a napban, amikor a nászajándékokat bemutatják. Titokban azonban abban reménykedett ez a gazdag ember, hogy Kókuszdió nem tudja előteremteni az ajándékokat. Magában meg így morgott: „Ha rászedtek, majd meglátjátok, mit teszek veletek.” A harmadik lányára pedig nagyon haragudott s ahogy visszament a házba, rögvest szidalmazni kezdte.

Nemsokára érkezett azonban az idő, amikor a nászajándékokat át kellett adni, de Kókuszdiót csupán a kecskék őrzése érdekelte, és nem is gondolt másra.

Az öregember állandóan szemmel kísérte a fejleményeket és azt hitte, hogy Kókuszdió és anyja csak bosszantani akarják őt, ezért azt határozta, hogy megbünteti őket, de úgy, hogy többé nem lesznek ilyen vakmerők.

A néni valóban nagyon félt a gazda haragjától és így szólt Kókuszdióhoz: „Fiam, azt gondoltam, hogy valami titkod van, azért hallgattam rád és kértem meg a gazda egyik lánya kezét, most azonban látom, hogy semmit se teszel az ajándékok megszerzése érdekében. Tétlenül vársz, akár egy kődarab. Jaj, jaj, mit is tegyek, hogy a gazda meg ne haragudjon?” Kókuszdió nevetett, de úgy nevetett, hogy még a fogai is kilátszottak, ám egy árva szóval sem biztatta az anyját. Már csak egy nap volt hátra az ajándékok átadásáig, és a néni hiába nézett széjjel a lakásukban, nem látott mást, mint a rongyos nádból font takarót és a néhány régi agyagtányért.

Az öregasszony nagyon félt és azt ajánlotta fiának, hogy meneküljenek el a gazda haragja elől, mert ha ígéretüket nem tartják be, a gazda bosszút áll majd rajtuk. Kókuszdió újra megígérte anyjának, hogy a határidő napjára mindent pontosan megszerez, és semmi nem fog hiányozni.

A néni szomorúan feküdt le a bambuszágyára, magára húzta a fonott nádtakarót és elaludt.

Másnap reggel, mikor az öregasszony kinyitotta szemét, látta, hogy nem a régi kunyhóban fekszik, hanem csoda történt, és ő mennyezetes ágyban, szépen hímzett ágyneműk között pihen. Kókuszdió is szép, virággal díszített takaróval volt betakarva és hímzett lepedőn feküdt. Az asszony alig akarta elhinni, hogy nem a régi bambuszkunyhóban vannak, hanem egy gyönyörű téglapalotában, melynek gerendái ezüstből és rézből készültek. Az öregasszony nagyon-nagyon boldog volt és örömeiben nagyot kiáltott.

Szomorú lett azonban, mikor fiára nézett. „A ház valóban szép, de a gyermekem bizony még most is rút” – morogta magában. S miközben körülnézett, észrevette, hogy a házban egy arannyal teli hordó áll a szoba egy másik sarkában. Tíz vég rózsaszínű selymet is talált a szobában, a tornácon pedig húsz kövér disznót, húsz kövér kecskét és húsz tömlő bort látott. Hej, nagyon boldog volt a néni és behívta Kókuszdió fiát: „Na, hol a vőlegény? Gyere, vigyük át az ajándékokat a gazdának. Ez már több is annál, amit ő kért.” Kókuszdió így válaszolt anyjának: „A disznók, a kecskék és a bor felét itthon hagyjuk, hogy miután a menyasszonyt hazahozzuk, nagy ünnepséget rendezhessünk.”

Kókuszdió ezután legurult ágyából az anyja lábához. A konyha felé fordult és így kiáltott: „Nos, hol vagytok? Gyertek be mindannyian.”

Alig mondta el a mondókáját, máris húsz férfi és női cseléd jelent meg előttük. A szolgálók, akik a konyhából jöttek, fekete selyemruhában, piros övvel, díszesen sorakoztak. A néni szeme valósággal káprázott és rettentő mód csodálkozott mindezen.

Szép selyemruha volt a nénin is, mikor a nászajándékokat a gazdához vitték. Fiától fésűt, kalapot, cipőt kapott ajándéku, hogy menyasszonyát majd kellő tisztelettel kísérje haza.

Kókuszdiónak nem volt szép ruhája. Igaz, akkor sem vehette volna fel, ha lett volna, hiszen Kókuszdió test nélkül élt. Csak gurult az anyja után. Az asszony nagyon szomorú volt és szégyellte a nyomorék fiát. Kókuszdió nevetett, nevetett, mintha semmi sem bántaná, édesanyja szomorúságával cseppet sem törődött.

Mikor a gazda házába érkeztek, az nagyon meglepődött azon, hogy Kókuszdió és az anyja ilyen sok szolgálót vitt magával. Hát még akkor, mikor a házassági ajándékokat meglátta. Most már a gazdag ember sem tudott mit tenni, elfogadta az ajándékokat és Kókuszdióhoz adta a lányát feleségül.

A lány vidáman öltötte fel esküvői ruháját, de másik két nővére kinevelte Kókuszdiót, mert belestek az ajtón és meglátták őt. Így szóltak testvérükhöz: „Hát hogyan lehetsz ilyen ostoba, hogy egy ilyen szörnyeteghez mégis feleségül?”

A kislány nem törődött nővéreivel, mert ismerte Kókuszdió titkát. Estére Kókuszdió hazavitte feleségét, otthon nagy ünnepi vacsorát rendeztek, a vacsora alatt sok szolgáló tálalta fel az ételt és látta el mindennel a vendégeket. A lakodalomra a faluból is sokan eljöttek, úgyhogy az egész ház vendégekkel volt tele. Vidám beszédől zengett minden szoba.

Ott voltak Kókuszdió barátai is mind. akikkel annak előtte kecskéket és bivalyokat őrzött.

Kókuszdió ide-oda gurult a nagy szobában, étellel, itallal kínálta a vendégeit, olykor parancsot adott szolgálóinak is. Kókuszdiót mindenki szerette, különös alakját is megszokták már, és senki sem félt tőle.

Estére mindenfelé hosszú gyertyákat gyújtottak, úgyhogy az egész lakás nagy fényben úszott. A vendégek ekkor vették észre, hogy Kókuszdió eltűnt, és az egész házban nem találták meg. Csak hajnal felé, mikor a vendégek már hazafelé készülődtek, csak akkor jött elő egy szép fiatalember az egyik szobából, aki a karján vezette az új fiatalasszonyt.

A vendégek nagyon meglepődtek, mikor az ifjú pár köszöntötte az egybegyűlteket, és a fiatalember beszélni kezdett:

„Kedves falubéliek, kedves szomszédok! Én Kókuszdió vagyok, és feleségemmel együtt köszönjük mindannyiok fáradságát, azt, hogy eljöttek hozzánk egy kis bort inni és részt vettek a családunk örömeiben.” Ezt mondta. A meghívottak nagyon örültek, hogy Kókuszdiót emberi alakban látták, de a legboldogabb mégis Kókuszdió édesanyja volt. Ő meghatottan ölelte meg fiát és menyét, és a boldogságtól szóhoz sem jutott.

A hír, hogy Kókuszdió szép fiatalemberré változott, hamar, ó, nagyon hamar eljutott a gazdag ember házába is. A gazdag ember

nagyon örült lánya szerencsájének, de a két otthon maradt lánya irigykedni kezdett és haragudtak önmagukra, amiért annak idején Kókuszdiót kikosarazták.

Ettől a naptól kezdve Kókuszdió beköltözött a városba és tanulni kezdett. Sokat tanult és készült a vizsgákra, mivel pedig nagyon jól tanult, és az egész megyében ismert lett a neve, az emberek rendkívül tehetségesnek tartották, és valóban, a vizsgákon Kókuszdió a „Trang Nguyen” címet nyerte el, amelyet csak a legkiválóbb tanuló kaphat meg.

Mialatt azonban Kókuszdió a fővárosban élt, odahaza édesanyja meghalt. Telt-múlt az idő, s alighogy Kókuszdió a falujába visszatért, megbízást kapott a királytól, hogy követként menjen el egy másik ország királyához.

Mielőtt Kókuszdió feleségétől búcsút vett volna, egy tűzkövet, egy kést és két tyúktojást adott neki. És azt tanácsolta feleségének, hogy amit most neki ajándékozott, azt mindig tartsa magánál, mert ha egyszer bajba jut, akkor nagyon jó hasznát veszi majd az ajándékoknak.

A két idősebb leány, miután tudomást szerzett arról, hogy húguk férje, Kókuszdió, szép férfivá változott és a „Trang Nguyen” címet nyerte el, mindent megmozgatott, hogy legkisebbik húgukat eltegyék láb alól, és aztán egyikük Kókuszdió felesége lehessen. Most, hogy a testvérük egyedül maradt, gyakran meglátogatták. A két nővér a kedvező alkalomra várt csak, hogy gonosz tervét megvalósíthassa.

Egy ragyogó szép nyári napon, amikor derűs volt az ég és enyhe szellő fújdogált, a két nővér csónakázni hívta a fiatalasszonyt. A legkisebbik lány őszinte természetű volt, ezért elhitte, hogy nővérei csupán szeretetből hívják magukkal csónakázni, és a meghívást elfogadta. Mindhárman egy kis csónakba ültek és a tenger felé eveztek. Amint mentek, a folyó tükre egyre szélesebb lett, és a víz sodrása is erősödött.

Azt beszéltek, hogy arrafelé veszélyes a csónakázás, mert gyakran előfordul, hogy a tengerből olyan nagy halak úsznak felfelé, melyek képesek egy csónakot is lenyelni. Erről a legkisebb lány persze semmit sem tudott. Ahogyan eveztek, a nagyobbik lány pár szót súgott a középsőnek, és ezután a part felé irányították a csónakot. A két idősebb gyorsan a partra ugrott, kirántotta a

csónakból az evezőket és a csónakot gyors mozdulattal ellökte a parttól. Mivel a víz sodrása igen erős volt, vitte-vitte ám a csónakot a benne ülő fiatalasszonnyal együtt, egyre beljebb a folyó közepe felé. Ott a víz erősen örvény lett, az örvény meg elkapta a csónakot, és az egy szempillantás alatt elsüllyedt.

A két nővér mindezt a partról nézte végig, és amikor a csónak elsüllyedt, segítségért kezdtek kiabálni. Úgy tettek, mintha nagyon sajnálnák kishúgukat, sírtak is, és azt mondták, hogy szörnyű szerencsétlenség történt, a kis fiatalasszony a vízbe esett és megfulladt. Pedig nem így történt.

A lemerülő csónakot utasával együtt egy nagy hal nyelte el. A kis fiatalasszony azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem visszaemlékezett férje szavaira, előszedte zsebkését és belülről faragni kezdte a hal húsát. S míg farigcsálta, a hal fájdalmában forgott a vízben, majd elpusztult és felmerült a víz színére. Az élettelen hatalmas halat homokos partra vetette a víz. Itt erdő húzódott végig a part mentén. Az asszonyka, mikor érezte, hogy a víz már nem ringatja tovább a halat, tudta, hogy a partra értek. Ekkor késével addig vágta, faragta belül a hal oldalát, míg akkora lyukat nem vágott rajta, amelyen kibújhatott. Ki is bújt és nagyot lélegzett. Amikor végre szárazföldre tette a lábát, zsebébe nyúlt és érezte, hogy a tűzkő és a két tojás még megvannak.

Azután az asszony nagy húsdarabokat vágott le a halból, a tenger vizéből pedig kiszűrte a sót, a húst jól besózta s egy fa törzse alá tette, hogy később legyen mit ennie. Majd száraz fűvet szedett s a fűcsomót a tűzkő mellé tartva, késével addig dörzsölte a követ, míg a kő szikrázott és meggyújtotta a fűvet. Az égő tűzre száraz ágakat rakott, hogy ki ne aludjon, és halat sütött rajta, majd késével bambusznádat vágott, hogy levelekből és bambusznádból kunyhót készítsen magának a folyó partján.

Naponta elment az erdőbe, ahol gyümölcsöket szedett, késével meg gyökereket ásott ki a földből és rizs helyett azokat ette meg.

Egy napon előveszi ám a két tojást és érzi, hogy azokban mozog valami. Erre beteszi a tojásokat egy szalmafészekbe, hol a tojások héja rövid idő elteltével megreped, és két kis csirke bújik ki belőle. Láttukra a fiatalasszony elindult az erdőbe, hogy hernyókat szedjen a két kis csibének. A csibék hamarosan megnőttek, és az egyikből

egy szép kakas, a másiktól meg tyúk lett. Az asszonyka magányosságában ezt a két kis állatot úgy tekintette, mintha saját gyermekei lettek volna. S a csibék megéreztek, hogy gazdájuk mennyire szereti őket.

Múltak a hónapok egymás után, de a fiatalasszony még mindig a kunyhóban lakott. Az erdő túl nagy volt, a folyó meg túl mély ahhoz, hogy a gyenge, törékeny kis fiatalasszony útnak indulhasson hazafelé. Igaz, azt sem tudta, hogy merre menjen, nem mert nekivágni az útnak, kénytelen volt arra várni, míg egy csónak jön feléje, amelynek majd integethet és jelt adhat, hogy vigyék el magukkal.

Egyik délután az asszonyka kunyhójában ült, onnan nézte a hömpölygő folyót, hallgatta a madarak énekét és a majmok rikoltozását. Bánatos és szomorú volt, mert azokra a régi boldog napokra emlékezett vissza, melyeket férjével együtt töltött. Ekkor hirtelen éles kukorékolás riasztotta fel ábrándozásából. Kis kakasa kukorékolta a folyó partján és ezt kukorékolta:

Kukorikú-kukorikú-úú-úú,

Ha ez a Trang uram hajója, az úrnőmet vigye haza.

Erre a fiatalasszony is kilép ám a kunyhóból és a folyó partjára szalad. És hallotta, hogy a kis kakas torkaszakadtából kukorékol. A tenger felől, a folyón felfelé egy hatalmas, hajó úszott, árbocán szép zászló lengett. Minél közelebb ért a csónak, a kis kakas annál harsányabban kukorékolta:

Kukorikú-kukorikú-úú-úú,

Ha ez a Trang uram hajója, az úrnőmet vigye haza.

Az asszonyka a parton állt, szeretett csirkéi mellett, és integetett. S miközben a kis kakas kukorékolta, egy férfi jelent meg a hajón és megállt a hajó orrán. A fiatalasszony nagyon megörült, mert megismerte a hajó orrán álló férfiban a saját férjét. Valóban Kókuszdió volt.

Kókuszdió is meglátta és megismerte feleségét. Hiába, akik szeretik egymást, azok mindig jobban és messzebbre látnak. Ahogy a hajó kikötött, a férfi a parton felfelé, az asszony pedig lefelé sietett. Éppen félúton találkoztak össze. Ott megfogták egymás kezét és

örömükben szóhoz sem jutottak. Végül is Kókuszdió besegítette feleségét a hajóba, a tyúk meg a kakas a hajó után repültek és a hajó szélére telepedtek le. A kis kakas is velük örült, örömében kukorékolni kezdett.

A fiatalasszony a hajón aztán elmesélte férjének, hogy két nővére milyen gonosz volt hozzá, és elmesélte azt is, mit tettek azalatt, míg Kókuszdió távol volt. Így szerzett Kókuszdió tudomást a két nővér gonosztettéről.

Amikor hazaérkeztek, Kókuszdió óvatosan bezárta feleségét egy külön szobába. Majd nagy ünnepi vacsorát rendezett és erre feleségének minden rokonát és ismerősét meghívta. A két nővér öltözködésében egymást igyekezett felülmúlni, mindketten pompás ruhákat öltöttek magukra. S ahogy tudomást szereztek arról, hogy Trang mandarin hazaérkezett, nyomban veszekedni kezdtek egymással, mert mindkettő a mandarin felesége akart lenni. Természetesen ők is elmentek Kókuszdió házába az ünnepségre és ott mindketten, egymással versenyezve, egyszerre igyekeztek elmondani Kókuszdiónak azt, hogy hogyan fulladt meg a felesége, amikor csónakázni voltak. Közben a gonoszok még sírtak is és hamis könnyeket hullattak elhunyt nővérükért.

Arról azonban nem feledkezett meg egyikük sem, hogy félrecsúszott hajukat olykor megigazítsák és szerelmesen mosolyogjanak a mandarinra.

A nagy lakoma végén, mikor már az italokat is felszolgálták, Kókuszdió felállt és így szólt az egybegyűltekhez:

„Engedjétek meg, hogy bemutassak nektek valakit, aki köszönteni szeretné az atyját és a nővéreit.” Erre mindenki letette az evőpálcikákat, a poharakat, és az emberek izgatottan kíváncsiskodtak. De nem kellett sokat várniok. Egy pillanat sem telt el, s Kókuszdió a bezárt szobából kézen fogva vezette elő feleségét.

A két nővér meglepetésében moccanni sem tudott. Csupáncsak arra vártak, hogy a vendégek újra beszélgetni kezdjenek, akkor aztán kiszöktek a házból és még azt a környéket is elhagyták, ahol azelőtt laktak. Úgy elbujdostak, hogy soha többé nem látta őket senki.

A DISZNÓ SZELLEME

(Népmese)

Egyszer egy nagyon hideg évben történt, amikor a hidegtől még a kövek is megrepedtek, egy fiatal parasztember, vállán egy kis csomaggal, hazafelé tartott az országúton.

Magas és erős volt ez a parasztember s keményen, biztosan haladt előre az úton. A pénze már elfogyott, sietett hát, hogy a szép, világos, holdfényes éjszakában minél előbb érjen haza. Miközben szaporán mendegél, útközben hirtelen egy apró fénypont tűnik messziről a szemei elé. Úgy gondolta, hogy valami lámpa fénye világíthat. A sok gyaloglástól lábai bizony nagyon elfáradtak, és alig várta, hogy egy éjszakára megpihenjen és erőt gyűjtsön. Ezért aztán elindult a világosság irányába. Csak amikor odaérkezett, ahol az út kétfelé ágazik el, csak akkor látta meg, hogy tulajdonképpen honnan is jön a világosság. A mezőn sűrű fákból egy kis erdő állt ott, onnan szűrődött ki a fény.

A férfi odament és ott egy pagodát vett észre, melynek négy oldala magas fallal volt bekerítve, és két nagy kapu volt a falakon, de mindkettő zárva volt. A fák dús leveleikkel és ágaikkal védelmezően borultak a kerítésre.

A fiatalember először kopogott, azután dörömbölt a nagy kapukon, majd hangosan is kiáltott, de hiába, választ nem kapott sehonnan sem. Ekkor azután teljes erejével nekidőlt a kapunak, hogy szárnyait belökje, de azt olyan erősen zárták be, hogy nem sikerült neki belöknö.

Kénytelen volt hát egy faágra felkapaszkodni, majd onnan a kerítés tetejére ugrott és így közelítette meg a pagodát. Ez a pagoda belülről világos volt, de egy teremtetts lelket sem lehetett látni sehol. Amikor bement a pagodába, csak azt látta, hogy a moha mindent beborított már, és úgy tűnt, hogy ott bent régen nem lakik már senki.

Bátor ember volt az ifjú, hiszen eddig is egyedül szedte az erdőkben a fát, egyedül vágta a bambuszt és a nehézség elől nem hátrált meg soha, azonban most mégis félni kezdett. S amikor fellépett a pagoda tornácára, még jobban elcsodálkozott. Ott egy

oltáron sok és finom ennivalót talált, de embert még mindig nem látott egyet sem. Kis csomagjában maradt még valamicske összepréselt főtt rizs és két darab összedarált sült hús. Kivette ezeket az ételeket a motyójából és enni kezdett. A darált húsból csak az egyik darabot ette meg, a másikat visszatette a csomagba. Étkezés után, hogy kissé kipihenje a fáradságait, a tornácon levő egyik bambuszfa ágyra akart feküdni, de hirtelen sírást hallott a kertből. Amint jobban odafigyelt, tisztán hallotta, hogy a sírás a pagoda mögül jön. Kiment hát a kertbe és körülnézett. Ekkor a pagoda erős fényében észrevette a kert másik oldalán levő sötét házakat. Most már tisztán hallatszott a női sírás. A sírás szomorúan, el-elcsuklóan hangzott, mint aki már teljesen erőtlenül sír. Időnként meg is szakadt a sírás, s ekkor kínos nyöszörgés hallatszott.

A fiatalember bambusztokjából kivette erdei kését, melyet mindig az oldalán viselt, és lassan megközelítette a házsorokat. A sírás most már egészen közélről hallatszott. A szoba közelébe kúszott, ahonnan a hang hallatszott, s kitapintotta, hogy annak ajtaját belakatolták. Koromsötét volt, kopogott hát az ajtón, mire a szobából egy női hang így szólt: „Én vagyok ebben a szobában, akit megkötöztek.” Az ifjú nekiesett az ajtónak és lábával addig rúgta, míg eltört a lakat, és az ajtó kinyílt. Nedves, félhomályos szobában találta magát az ifjú. Odabotorkált, ahol hallotta a hangot. S ekkor egészen közélről meglátott egy fiatal, félmeztelen lányt, aki hátracsavart karral erősen egy oszlophoz van kötözve. A lány abbahagyta a sírást, de csodálatában szóhoz sem tudott jutni. A férfi elvágta a köteleit és így szólt a lányhoz: „Ne félj! Mondd meg nekem, miért kötöztek ide?” A lány még mindig vacogott a hidegtől és a félelemtől. Csak egy kis idő múlva kezdett beszélni: „Vigyél engem innen, azután elmondok mindent. Nagyon félek ebben a szörnyű szobában.”

A férfi azt mondta a lánynak, hogy egyelőre maradjon a tornácon, ő pedig bement a pagodába, leakasztott egy nagy égő gyertyát, kivitte a lányhoz a csomagjával együtt. Amikor a gyertya fénye megvilágította a lányt, az kezével eltakarta mellét, mert az ifjú előtt szégyellte magát. A haja fényes fekete volt, arcába lógott és a válláig leért, szép, napsütötte, barna bőrére. A férfi saját barna ingét adta át neki, amit magáról azért veteti le, hogy a lány felvehesse a

szörnyű hideg ellen. Most nézte meg jobban. A lány tizennyolc-tizenkilenc éves lehetett. Arcából a gyertya fényében csupa őszinteség sugárzott, olyan nyíltság, amilyen csak egy falusi lányban lehet. És szomorúság meg fáradtság látszott rajta, az elviselt szenvedések nyomai. Két csuklóján pedig a kötél mély, lila nyomot hagyott. Erős, izmos karja elárulta, hogy munkához szokott. Két szeme meg fényesen ragyogott, és csupa ártatlanság tükröződött benne, de látszott rajta az a nagy akaraterő is, amely a falusi lányokból sosem hiányzik. Röviden elmondta a lány, hogy milyen szörnyűség történt ezen a vidéken. Valamilyen gonosz szellemről beszélt és kérte a férfit, segítsen ő is harcolni ellene.

A férfi látta, hogy mennyire kimerült a lány, azért nem is akarta, hogy vele menjen. Visszafordult hát és a pagodához ment.

A nagy ködben és az erős, csípős hidegben a hold sárgásán világított, és úgy tűnt, mintha mozgott volna a ködben. Ott, a pagodában, ahova visszatért, a tornácon az ifjú le és fel sétált. S azt érezte most, az egész napi gyaloglás után, hogy lábai nem bírják tovább, felmondják a szolgálatot. Bement hát a pagodába s lefeküdt a bambuszágyra, hiszen már alig állt a lábán. Izgatottan gondolt a lányra és a szörnyű szellemre. S ekkor hirtelen nagy hideg járta át... S váratlan egy nagy széláramlat hatolt a pagodán keresztül, s a férfi csontjáig, velőkéig hasított a hideg. A szél meg ide-oda dobálta a sárga faleveleket, aztán egy szélörvény kapta fel őket és a pagoda tornácára dobta. Egyszersmind olyan zúgás hallatszott, mintha valahonnan eső közeledne. A nagy fák hajladoztak a viharban, a holdfény egyre gyérebben szűrődött át az ágakon és leveleken. Majd ismét hirtelenül olyan hangokat hallott az ifjú, mintha az egyik nagy kapu nyikorogna és hozzáütődne a falhoz. Ekkor jutott eszébe a két bezárt nagy kapu, amiket akkor látott meg először, mikor a pagoda elé ért. Gyorsan felült a bambuszágyban és megragadta kését. Majd úgy vette észre, mintha egy kocsi kerekei zörögtek volna lent a kavicsos úton, sőt még a lépéseket is hallotta. Néhány pillanat múlva egy egész sereg borzalmas állatot vett észre. Testük nagy vázákhöz hasonlított, kezük és lábuk rendkívül rövid volt, pofájuk meg piros és hosszú, füleik pedig hegyesek és kicsinyek voltak.

Ezek a rút állatok húzták a kocsit a pagoda udvarára. Fönt, a kocsi bakján egy kövér, fekete ember ült. Az hajtotta az állatokat.

Amikor a kocsi az udvar közepére ért, a kövér ember leszállt a kocsiról. Fején piros sapkát viselt, és sárga kabát volt rajta. Ebben az öltözetben termete még nagyobbnak látszott.

Mikor a parasztlegényt észrevette ez a kövér, fekete ember, azonnal oda akart rohanni hozzá, de meglátta kezében a kést. Nem mozdult hát, tétovázni látszott. Majd méltóságteljes lépésekkel a teraszra lépkedett és leült ott a bambuszágyra. Az ágy körül érezni lehetett ennek az embernek a rossz szagát. Jobban megnézve, közelebbről ez az ember egy disznóhoz hasonlított. Szája igazi disznószáj volt, aprócska szemei dagadtak voltak, akár egy disznó szemei. Bőre meg olyan sötét volt, mint a korom. Egész arcát, de még az orrát is sűrű szőr borította, ujjai pedig oly rövidek és duzzadtak voltak, mint a banán. Amikor megszólalt, dadogva beszélt, és hangja annyira furcsán hangzott, mint hogyha nyelvével az egész szája tele lenne. Ahogy az ifjú szemügyre vette az ördög formájú embert, úgy rémlett neki, hogy falujának gazdag földbirtokosára emlékezteti őt. Igen, minél tovább nézte, a földbirtokos és ez az ördög annál jobban hasonlítottak egymáshoz.

A kis szörnyetegek, amelyek még az előbb a kocsit húzták, most finom ennivalókat hordtak a pagoda oltáráról a bambuszágyhoz. A nagy, kövér ördög kezével integetett a parasztlegény felé és hívogatta őt lakomájához. Az ifjú igent bólintott, de kését még mindig nem tette el. Az ördög pislogó két szemével egyre csak a gyanakvó parasztembert figyelte, aki mintha félne tőle. Az ifjú magában ezt gondolta: „Csak egyetlen módja van unnak, hogy megöljem ezt az ördögöt, éspedig az, hogy leülök mellé és együtt eszem vele.” Így is telt. Az ördög mohón enni kezdett, a kis szörnyetegek nyakra-főre hordták az ennivalókat, de bármennyit vittek is az ördögnek, az mind kevés volt. A parasztlegény alig evett valamit, állandóan az ördögöt figyelte. Ha az ördög bort ivott, a nyakát összehúzta és nagyokat szuszogott, közben fejét meg jobbra-balra ingatta, csámcsogott, rőfögött, akárcsak egy igazi éhes disznó, ha elegendő ennivalót kap. Amikor az ifjú látta, hogy ez a szörny már berúgott és egyáltalán nem törődik vele, hanem csak eszik-iszik, akkor eszébe jutott, hogy van még egy darab darált hús valahol a zsákjában. Előszedte hát a húst a zsákból, kibontotta és a tál mellé tette. A levegőben érezhető volt a hús kellemes illata. Tökrészeg volt már az ördög, de amint a

darált húst meglátta, feléje nyújtotta a kezét és mind be akarta kapni egy falásra. Egy kis darabot fel is kapott belőle és majszolni kezdte. A parasztleány csak azt várta, hogy az ördög másodszor is hozzányúljon a húshoz, és mikor ez meg is történt, hirtelen megfogta a szörnyeteg szőrös csuklóját és levágta a karját. Mire a szörnyeteg olyan sivalkodásba kezdett, mint a disznó, amikor ölik. „Eh-eh-eh-eh!” – ezt bugyborékolta és hirtelen nagy, fekete disznóvá változott át. Az udvaron még néhányszor felbukfencezett, de végül is felállt és kifutott a nagy kapun. A kis szörnyetegerk valamennyien utána rohantak. Néhány pillanat múlva ismét csendes lett a pagoda és a kert is.

A lány, miután meghallotta a szörnyeteg visítását, felszaladt a tornácra. Az ifjú olt magához intette a lányt és megmutatta neki a szörnyeteg imént levágott karját. S amikor jobban megnézték, csak akkor vették észre, hogy ez nem is kar, hanem egy nagy disznóláb. Nagyon boldog lett a leány, szeméből örömkönnnyek hullottak, nem szólt egy szót sem, csak csodálta az ifjút. Egy idő múlva, amikor jobban magához tért, kezdte részletesen elmesélni az ifjúnak, hogy mi is történt vele. Elmondta, hogy ő egy szegény család egyetlen lánya, és szülei, míg éltek, a hegy aljában laklak. Mióta meghaltak, ő a naganyjával élt együtt. Falujukban az volt a szokás, hogy tiszteletben tartották a disznó szellemét, de arra senki sem emlékezett már, hogy ez mióta volt szokásban. A faluból évenként egy kislányt áldoztak a szellem tiszteletére. S ezt a lányt a falu gazdag földbirtokosa mindig a legszegényebb családból választotta ki. A kiválasztott lánynak három napig különleges ennivalókat adtak, majd tisztára fürösztötték. Azután félmeztelenre vetkőztették és a pagoda mögötti házban egy oszlophoz kötözték. Amikor éjjel a pagodához megérkezik a szörnyeteg, akkor először erőszakoskodik a lánnyal, utána pedig megeszi. A falusi szegény családok sokszor fellázadtak már a gazdag paraszt ellen, és a lány emlékezett arra is, hogy a falu népe botokkal meg lapátokkal felfegyverezve zárta körül a gazdag földbirtokos házat. A szomszéd faluból kérték ekkor a gazdag emberek segítségét, hogy az ottani gazdag parasztok szabadítsák ki őt. A gazdag paraszt azt találta ki, hogy a falu szegény parasztjai ki akarják őt rabolni, ezért a mandarinok és

katonák letartóztatták és gyilkolták a lány falujának szegény parasztjait. Ezek még a szörnyetegnél is kegyetlenebbek voltak.

Majd azt is elmondta a lány, hogy néhány nappal ezelőtt hozzá is eljöttek és elfogták őt. Ő mindent megtett, hogy megszabaduljon. Sőt az egész falu népe odajött, hogy megakadályozza ezt az újabb gaztettet. Szidalmazták azokat, akik őt elfogták, de hiába, mert azok úgy teltek, mintha süketek és némák lennének, nem hallottak és nem szóltak egy kukkot sem. A lány elmondta azt is, hogy hogyan kötözték őt egy bambuszrúdhhoz, és hogyan vonszolták el. Az ő nyolcvanéves nagynénje, aki mindezt látta, összeesett és sokáig feküdt ájultan az út szélén.

Az elbeszélés alatt kipirult a lány arca és haraggal telt el a gazdag földbirtokos iránt. A fiatal legény is haragos lett, két szeme villámlott a dühtől, sajnálta a lányt nagyon, meg a többi hozzá hasonló szegény embert is.

Másnap hajnalban néhány parasztlány jött be a pagodába, egy hófehér hajú öreg nénivel, aki a kislány nagynénje volt. A lány, mikor nagynénjét meglátta, elé szaladt a pagodából, megölelte őt és elmondta neki, mi is történt vele az elmúlt éjszakán.

A néni nagyon boldog volt, hogy életben találta unokáját, örömeiben könny szökött a szemébe. Vele együtt a többi falusi lány is igen örült, mikor látták, hogy a barátnőjük életben maradt. A nénit kérlelték, hogy pihenjen csak le egy kicsit a pagodában, a többi lány pedig barátnőjükkel együtt, aki most megszabadult a haláltól, visszatért a faluba. A lányok úgy határozták, hogy minden falujukbelit odahívják a pagodába. Így is történt, s a pagoda udvara rövid idő alatt megtelt emberekkel, akik aprólékosan, töviről hegyire elmondták egymásnak a történeteket. Mintha nagy ünnep lett volna, olyan hangos lett a beszélgetés meg a nevetés. A falusi fiatalok megkérték a bátor ifjút, aki kiszabadította a lányt, hogy a vérnyomok után menve, keressék meg együtt a disznót és tudják meg, merre is van a tanyája. Bízta abban, hogy megtalálják és sikerül megölniük a szörnyeteget, és végre nyugalom lesz tőle, és nem fog újabb áldozatokat követelni. Az ifjú készséggel ráállt. A fiúk és lányok valamennyien hoztak magukkal valamilyen fegyvert: ki kést, ki lándzsát, egyik botot, a másik szalmát cipelt. Lelkesen indult el a tömeg, még az öreg férfiak sem akartak a pagodában maradni.

Az emberek mindenütt követték a vérnyomokat és addig-addig mentek, míg fel nem jutottak egy nagy hegy tetejére. Itt egy barlang bejáratát pillantották meg. A barlang bejáratát szalmával tömték el, a szalmát azután meggyújtották, hogy nagy füst legyen. Az erős, fiatal falusi legények késüket kézben tartva, izgatottan lesték a szörnyeteg megjelenését.

Ahogy meggyújtották a tüzet, azonnyomban hangok törlek elő a barlangból.

„Huk-huk-huk-huk-huk!” – hangzottak a hangok. Majd a tűzön keresztül egy nagy disznó rohant ki a barlangból. Olyan nagy volt a disznó, mint egy bivaly, és sántítva rohant, mert egyik lába hiányzott. Szőre sok helyen megperzselődött, levágott lába helyén meg még mindig folyt a vér. Most látták csak, hogy végét járja már a disznó. Az egész falu népe körülállta, és az egyik szúrta, a másik verte, ütötte, ki ahol érte. Majd a disznó utolsót rőfögött és kiadta páráját. Olyan nehéz volt, hogy nyolc ember alig bírta elvinni a szörnyű állat holttestét. A pagoda udvarára vitték. Ott a gyerekek összegyűltek, nevetgéltek, játszottak, futkostak mindenfelé, miközben az öregek levágták a disznót, húsát meg megsütötték és nagy lakomát rendeztek örömükben.

Ettől a naptól kezdve mindenki tudta, hogy a szörnyeteg miatt nem kell többé gyászolni és szomorkodni, hanem nyugodtan dolgozhatnak. A falu vénei szerették volna, hogy a lány, akit a halál torkából szabadított meg az ifjú legény, menjen férjhez a megmentőjéhez. A lány nagyanja örömmel egyezett bele a házasságba.

A fiatal pár meg csak egymást nézte mosolyogva, és arcukon az az egyszerű és őszinte mosoly látszott, amely mindig ott csillog azoknak a falusiaknak az arcán, akik forrón és igazán szeretik egymást.

A TIGRISSÉ VÁLT MANDARIN

Réges-régen élt egyszer egy falusi ifjú, akinek az apja valamilyen járási bíró volt. Amikor a bíró meghalt, nagy vagyont hagyott örökségül az akkor még kis gyermekére. Mivel a vagyonából bőven futott a gyermek taníttatására, ezért a fiúcska a falusiaknak ezt mondogatta: „Az én apám járási bíró volt, de meglátjátok, én még sokkal magasabbra viszem.”

Azokhoz az emberekhez, akiket nem szeretett, így szólt: „Ha mandarin leszek, meglátjátok, jaj lesz nektek, mert megöletlek benneteket.” Olyan gyakran hangoztatta ezeket, hogy már félni kezdett, mi történik, ha vizsgái nem sikerülnek? Akkor rajta nevet mindenki. Szorgalmasan tanult hát éjjel és nappal, hogy mint jó tanulónak, aranytáblára kerüljön a neve. Úgy is történi, mert nemsokára elérkezett az egyik középfokú vizsga ideje, és ő sikeresen állta meg a vizsgát. A jó eredmény után visszament a falujába, de akkor már mindenkit lenézett. S mind a meglett, mind az idősebb férfiakat letegezte.

Ekkor a járásban mindenki nagyon félt már tőle, mert azt gondolták, ha valóban mandarin lesz, akkor az egész járás nem nyughat majd miatta. Ez a félelem nem volt alaptalan. A fiú nemsokára levizsgázott és mandarin lett belőle. Vizsgái után a királytól rangot, egyenruhákat, zászlókat és gyaloghintót, meg mandarini napernyőt kapott. Mialatt ezekkel az ajándékokkal falujába utazott, mindenfelől katonák szegődtek szolgálatába, faluja meg díszes fogadtatással készült a felköszöntésére. Az út, amely a fővárostól a faluig vezetett, hosszú volt, és erdőkön, hegyeken meg patakokon vitt keresztül. Mivelhogy nyár volt és rekkenő meleg, katonái és emberei minduntalan fáradtan feküdtek le a fák alá pihenni.

A mandarin a gyaloghintóban természetesen semmi fáradságot nem érzett. Mikor meglátta a sűrű, zöld erdőt és meghallotta valahol a közelben egy patak apró vízeséseinek hangját, arrafelé sétált és lassanként meg is találta a patak partját. Ott keresett magának egy szép sima követ és arra aztán leült.

Arra gondolt, hogy néhány verset fog költeni abból az alkalomból, hogy visszatér falujába. S elmondja majd, hogy a hegyekben és a sűrű erdőkben költötte ezeket a verseket, ebből is láthatják majd, hogy milyen nagytudású ember ő.

Amikor látta, hogy milyen tiszta, átlátszó és friss a patak vize, és nem jár arra senki, azt gondolta, hogy megfürdik, hadd legyen tiszta a teste, és hadd frissüljenek fel a gondolatai. Titokban azt remélte, hogy akkor még szebb verseket fog költeni. Levetette hát ruháit és megfürdött a patakban.

Nagyon jó és üdítő volt a víz, de a fürdés után különösen viszketett a teste. Viszketett és forró lett a bőre, mintha kiütésekkel lett volna tele. Ha pedig megvakarta, akkor lejött a bőre és nyomban vérzett is. Amikor meg a körmeire nézett, akkor látta, hogy azok hosszúak és hegyesek lettek. Ha testére nézett, látta, hogy sűrű és hosszú szőr nőtt rajta. Úgy érezte, hogy gyomrát forróság önti el, mintha valami égette volna. A torka kiszáradt, égett a szomjúságtól, és úgy érezte, hogy ki tudná inni egy egész kút vizét.

A patakpartra ment hát, lehajolt a tiszta, friss víz fölé, inni akart belőle és csak ekkor vette észre, hogy az arca egy tigris arcává, teste pedig tigris testévé változott.

Nagyon megijedt, segítségért akart kiáltani, de hangja is szakasztott olyan lett, mint a tigris ordítása. Minél jobban kiáltott, annál erősebb tigrisordítás szakadt ki a torkán, olyan erős ordítás, amelytől az egész erdő zengett. Amint észrevette a mandarin, hogy tigrissé változott át, haragjában céltalanul szaladgált egy ideig, majd leengedte hosszú tigrisfarkát és egy mély barlangba bújt be.

A katonák és a kísérő emberek, akik mélyen aludtak, álmukból hirtelen a tigris erős ordítására riadtak fel. Mindenfelé keresték a mandarint, de miután sehol sem találták, azt gondolták, hogy elvitte a tigris.

Majd az emberek összeszedték csomagjaikat, elhagyták az erdőt és egy másik, jobb utat kerestek. A katonák a fővárosba, a kísérő emberek pedig a falujukba tértek vissza.

Ettől a naptól kezdve egy nagyon nagy barna tigrist lehetett hallani és olykor látni, aki egy kopár hegy csúcsán iszonyatosan üvöltött.

Három hónap alatt a szörnyű állat tíznél több utast evett meg, ezért lassanként mindenki elkerülte a rövid erdei utat. Néhány vadász csapdát ásott, hogy megfogja a nagy barna tigrist, de a ragadozó fölöttébb okos volt, mert bármilyen nagy és jóízű húst tettek ki csalétkül, semmivel nem tudták csapdába csalni.

Sokan mondogatták, hogy éjszakákon át, amikor az idő szép tiszta volt, a tigris sírása úgy hangzott, mint egy emberé.

Miután a tigris a csapdákat kikerülte, a sok sikertelen vadászpróbálkozás után a vadászok nem mentek többé az erdő tájékára, ahol a tigris tanyázott. Tellek-múltak az évek, és az a történet is, hogy a mandarin visszautazása közben egy tigris elragadta, egészen elmosódott az emberek emlékezetében.

Öt-hat év múlt így el, és egy paraszt, aki a mandarin falubelije volt, s aki mint katona szolgált a városban, most engedélyt kapott, hogy a faluját meglátogassa. Útnak is indult. Amikor a tigris erdejének széléhez ért, már éppen alkonyodott. A katona azt gondolta magában, ha átvág az erdőn, másnap reggelre hazaérkezik, de ha a másik úton, a dombokon és falvakon megy keresztül, akkor két nappal lesz hosszabb az útja hazafelé.

Betért hát az útszéli teaházba, teát ivott, előszedte ennivalóját az iszákjából, megvacsorázott és elmondta a teaház tulajdonosának, hogy melyik úton akar hazamenni. A tulajdonos meg az idősebb vendégek közül sokan azt tanácsolták, hogy ne az erdőn keresztül menjen, mert a barna tigris napról napra kegyetlenebb és újabb áldozatokat szed magának.

A katona azonban nagyon bátor ember volt, s miután már sokáig szolgált távol a családjától, mielőbb látni akarta őket, ezért úgy döntött, hogy mégis az erdőn át megy haza. Amikor aztán jóllakott, egy lándzsát vett magához, meg egy csomó száraz bambuszt, amit fáklyának használt, a vállára vette kis batyuját, s kezében tartva a gyújtót, bátran neki is indult az erdőnek.

A kis erdei ösvényt, amelyet már régen nem használt senki, magas fű borította be. Csak az láthatta meg az utat, akinek erős, jó szeme volt. A katona nagyon sietett, hiszen éjjel volt, és minél előbb ki akart jutni az erdőből. Alighogy elindult, hallotta a levelek és a száraz ágak zörgését, többször megállt és körülnézett a mély erdőben. A bátorsága és a lelkesedése óráról órára növekedett.

Nem félt semmitől és így gondolkozott magában: „Az emberek nagyon gyávák, hiszen a barna tigris ritkán jelentkezik, nem olyan, hogy mindig itt az út szélén ül és várja az embereket.” Alighogy ezt gondolta, valami zajt hallott az ösvény mellett, a sűrű bokorban. Ez a zaj egyre erősödött, mintha egy ember lenne ott és a száraz ágakat húzná. A parasztember erősen fogta lándzsáját és feszülten figyelt a zajra. Egy hang, mely reszketett és úgy hangzott, mintha a nyelve megkeményedett volna annak, aki őt hívja, hirtelen megszólította. Bár a hang nem hasonlított az emberi hangra, de a szavakat jól használta.

„Lüöng bátyám, te vagy az? Állj meg egy kicsit, valamit szeretnék tőled kérdezni.”

A paraszt, amikor meghallotta, hogy nevén szólítja valaki, megállt.

A bokorból újból folytatta a hang:

„Én Bank vagyok és nem tudom, hogy emlékszel-e még rám? Én az a Bank vagyok, aki felégette a házat, hogy emiatt évekre el kellett hagynod a faludat.”

A paraszt így válaszolt a hangnak:

„Én emlékszem rád, de miért mondták azt az emberek, hogy elvitt téged a tigris? A régi dolgokra most már nem érdemes visszaemlékezni. Ha te is utas vagy, mint én, majd elkísérlek a faluig.”

A sötétben egy hosszú sóhaj hallatszott a bokorból, majd újra a hang: „Csak attól félttem, hogy nem felejtetted el a régen történeteket. Most hát... nem tudok kijönni hozzád. Maradj ott egy kicsit, és én elmondom neked, hogy mi is történt velem, majd meg fogsz érteni...”

Bank elmondott neki mindent, azt, hogy megkapta a mandarin rangot és kíséretével útnak indult hazafelé. Elmondta azt is, hogyan változott tigrissé.

A paraszt megkérdezte a barna tigristől: „És most mit akarsz, mondd, mit segíthetek neked?” A tigris erre így válaszolt: „Van egy kisfiam, aki kétéves volt akkor, mikor elmentem a fővárosba vizsgázni. Van még édesanyám és feleségem is. Nem tudom, hogy életben vannak-e még. Ha élnek, akkor kérlek, látogasd meg őket és legyél a segítségükre.”

Azután hízelgő hangon folytatta: „Lüöng bátyám! Te biztosan nagyon jó módban élsz, nincs nálad főtt hús? Évek óta csak nyers húst eszem. Olyankor, amikor jól érzem magam, mint most is, tiszták a gondolataim, nagyon kívánom a főtt húst.”

A paraszt kinyitotta csomagját, belenyúlt, azután így szólt a tigrishez: „Egy darab darált hús maradt még nálam, meg a főtt sonkának egy része. Gyere ki enni.” A tigris boldog hangon válaszolta: „Légy szíves, dobd ide a bokorba a húst, mert most az egész testem szőrös, nincs jó szagom, ezért nem merek hozzád közel menni.”

A paraszt odadobta a sonkát és a darált húst, majd azt tanácsolta a tigrisnek: „Mától kezdve menj az erdő mélyébe, keress magadnak őzikéket és szarvasokat táplálékul, ne maradj itt az út mellett, ne okozz kárt az embereknek, mert még több lesz a bűnöd.”

A tigris így válaszolt a katonának: „Jól van, megfogadom a tanácsodat.” És ettől az éjszakától kezdve többé senki sem hallotta a barna tigris ordítását a kopár hegyen.

Újra keresztülmerészkedtek az emberek az erdei ösvényen. És az egész vidéken, környékszerte mindenki ismerte a történetet, amely arról szólt, hogyan vált egy mandarin tigrissé.

A KHÉ-GYÜMÖLCSFA

(Népmese)

Volt egyszer valahol Vietnamban egy falu, melyben két gyermek maradt árván szülei halála után. A két testvér szorgalmasan dolgozott, ezért aztán mindig is volt mit enniük. És mert azt szerették volna, hogy vidámabb legyen a házuk tája, hát egy szép napon mind a ketten megházasodtak. Azonban ettől az időtől kezdve az idősebb testvér egyre lustább lett és minden nehezebb munkát az öccsére és annak a feleségére hárított.

A fiatalabb házaspár már korán reggel talpon volt, igyekezett szántani, kapálni, trágyázni, és ennek eredményeképp bő termést reméltek az aratásnál.

Amikor az idősebb látta, hogy a fiatalabb mennyit dolgozik, attól félt, hogy az a sok munkáért sokat fog kérni, és ezért feleségével megbeszélte, hogy elzavarják házukból az öccsét meg annak feleségét.

A fiatalok elköltöztek egy rossz, zsúpfedeles kunyhócskába, amelynek udvarán egy khé-gyümölcsfa állott. Ennyit kapott örökség fejében a házaspár. Hogy megéljen, gallyakat gyűjtött az erdőn, elvitte a vásárba eladni, egy szó mint száz, nehezen tengették életüket. Közben az idősebb testvér olcsó áron bérbe adta az egész rizsföldjét csak azért, hogy ne dolgozzon. Feleségével együtt éjjel-nappal kényelmesen éltek. Amikor látta, hogy öccse mindazért nem is haragszik rá, amit ellene tett, úgy gondolta, hogy a fiú túl ostoba, s annyira lenézte, hogy rá sem akart nézni, nem is törődött többé vele.

A fiatal házaspárnak akkor voltak a legboldogabb napjai, mikor a khé-fa gyümölcsei megértek. Egész éven át gondozták, trágyázták, hernyózták a khé-fát, ezért a fa olyan nagyra nőtt, hogy a kis kertjüket egészen betakarta.

Ez a khé-fa oly dúsan meg volt rakva gyümölccsel, és minden ága annyira lehajolt a földre, hogy még egy hároméves gyerek is leszedhette a gyümölcsseit. Egy szép reggelen a házaspár kosarakkal és botokkal megrakva kijött a kunyhóból, hogy leszedje a khé-fa gyümölcsét, amelyet aztán a vásáron akartak eladni. Alighogy

dolgozni kezdtek, a fa tetejéről valami olyan zörejt hallottak, mintha valaki a fára mászott volna.

Mindketten felnéztek és a fa tetején egy hatalmas madarat pillantottak meg, amely olyan nagy volt, amilyet még soha, sehol sem láttak. Ott a fa tetején a madár a jól megérett, sárga khé-gyümölcsöt eszegette. A házaspár a fa alatt állt és szótlanul várta, míg a madár jóllakik és elrepül, s csak azután másztak fel, hogy leszedjék a fáról a khé-gyümölcsöt. Ettől a naptól kezdve minden hajnalban, amikor a házaspár felkelt gyümölcsöt szedni, a madarat már a fán találták. A madár nem ijedt meg az emberek láttán, nyugodtan evett, amíg jól nem lakott, csak azután repült el. Így evett a madár majdnem egy hónapon keresztül, és a khé-fa gyümölcse már csaknem elfogyott.

Egy napon, miközben nézték, ahogy a madár eszik, az asszony félig tréfásan, félig komolyan így szólt a madárhoz: „Madár uram, mi lesz a mi gyümölcsfánkkal, ha te itt mindent megeszel? Tudod, hogy lassan már nem lesz gyümölcs a fán?”

A madár lehajtotta nyakát, szemével pislantott, mintha nevetett volna, és ezt mondta:

*Ahány gyümölcsöt megeszek,
Annyi aranyat fizetek.*

„Varrjál egy három arasz hosszú zacskót és annyi aranyat rakhatsz bele, amennyit csak akarsz.”

A madár háromszor is elmondta ugyanazt, azután kinyitotta szárnyait és elrepült.

A házaspár nagyon elcsodálkozott, hogy a madár beszélni tud. Hát még, amikor háromszor is megismételte tisztán, érthetően a mondókáját!

Sok gondolkozás után eldöntötték, hogy úgy fognak cselekedni, ahogy a madár mondta. Délfelé a feleség egy barna vászonzacskót varrt a férjének, olyat, amelynek széle-hossza pontosan három arasz volt.

Másnap reggel, amikor a házaspár befejezte reggelijét, hirtelen oly nagy szélroham kerekedett, mely felkavarta a port házuk előtt. Egy pillanat múlva az óriási madár szállt le az udvarukra s a ház felé fordulva néhány hangot kiáltott, mintha köszönt volna.

A férfi kiment a zacskóval. Amint a madár meglátta, lefeküdt, s a fejét visszafordította s intett, azt intette, hogy a férfi üljön fel a hátára. Az a hátára is ült és erősen megkapaszkodott a madár nyakában. A madár ekkor felállt, nyakát kinyújtotta, hatalmas szárnyait kiterjesztette és egyenesen a kék ég felé repült. Hol magasan, az ezüstös felhők felett repült a madár, hol pedig alacsonyan, a zöld erdők és hatalmas hegyek felett. Végül is a végtelen, nagy tenger felé repült, ahol a kék hullámok magasan csapkodták a tengerparti sziklákat. A hullámok taraján fehér tajték úszott.

A madár hátán ülő férfi csak a végtelen tengert látta, már azt sem tudta, hogy merre volt a part, és félelem szállta meg. Ekkor a madár hirtelen egy kis sziget fölé szállt, ahol különböző, fehérén, kéken és pirosan csillogó kövek voltak, melyek, pompásan verték vissza a napfényt. Ez a látvány olyan szép volt, amelyben a szegény férfinak még soha nem volt része.

A sziget felett a madár röptében először nagy kört írt le, mintha helyet keresne leszállásra, majd kisebb köröket írt le, úgyhogy a férfi attól tartott, még beüti majd magát egy hatalmas kőbe. De nem történt semmi baj.

A madár végül egy nagy és mély barlang előtt repült el és lassan leereszkedett. A szigeten fának, állatnak nyoma sem látszott. Bizony, sem növény, de még madár sem volt sehol látható.

Ekkor az óriási madár a fejével intett az embernek, hogy menjen be a barlangba és hozzon onnan azt, amit akar. Már a barlang bejáratánál látta a színes gyémántokat, gyöngyöket és drágaköveket. Az egyik kő olyan zöld volt, mint a macska szeme, a másik meg olyan piros, akár a vér. Az aranyból és ezüstből pedig annyi volt, mint a kavics. Amikor a férfi látta, hogy a barlang milyen nagy és mély, nem mert bemenni, mert félt, hogy eltéved.

Felvett egy pár aranyat és gyémántot, betette a zsákjába, azután visszament a madárhoz és értésére adta, hogy visszafordulhatnak.

A madár örömmel intett fejével és néhány hangot hallatott.

Hangja sokszorososan zengett vissza a hegyek oldaláról, majd kiterjesztette szárnyait és a kék ég felé repült. Tenger, majd erdők és hegyek felett szállt. Mire a nap delelőre ért, a madár a kis kertben az édes gyümölcsű khé-fához szállt. Mikor az asszony látta, hogy férje épségben érkezett vissza, nagyon megörült, elébe szaladt,

simogatta a madár tollát és köszönetét mondott neki. Majd intett a madárnak, hogy szálljon fel a fára és frissítse fel magát annak a gyümölcsével. Az fel is repült a fára, megevett néhány gyümölcsöt, majd háromszor kiáltott, mintha a szegény, becsületes parasztházaspárnak köszönetét akarna mondani, és ezután elrepült.

Ettől a naptól kezdve a madár ritkán jelent meg a khé-gyümölcsfán. Az a hír, hogy a fiatal házaspár meggazdagodott, az idősebb pár fülébe jutott. Nagyon meglepődtek a hír hallatára és szaladtak a fiatalokhoz megtudni azt, hogy mi a valóság abból, amit hallottak. A fiatalabb férfi elmesélte bátyjának, hogy s mint is történt, mire a bátyja felajánlotta neki, hogy egész vagyonát neki adja a kunyhóért meg a khé-gyümölcsfáért.

Az idősebb házaspár szorongva várta a választ, félt, hogy öccsük nem megy bele a cserébe, s ez a félelem még az arcukon is kiütközött, öccsük azonban a cserét vidáman fogadta el.

Az idősebb házaspár úgy megörült erre, mint akiket nagy szerencse ért, és egész vagyonukat boldogan adták át a fiataloknak. Másnap korán reggel be is költöztek a szalmakunyhóba, mely a kis kertben, az édes gyümölcsű khé-fa mellett állt. Ettől kezdve egyikük sem dolgozott semmit. Maradék pénzüket élték fel, napról napra és egész héten át vidáman heverésztek a kertben, nézték a fát és várták, hogy mikor száll rá a madár. Egy reggel érezték, hogy erős szél fúj a háztető felett, és látták, hogy a khé-fa nagyon hajlong. Izgatottan siettek ki mindketten az udvarra és a fa tetején megpillantották a madarat, amelyik éppen a fa gyümölcsét ette.

A madár alig evett meg egy-két gyümölcsöt, mikor az idősebb házaspár máris haragosan így kiáltott fel hozzá: „Egész családunknak nincs más ennivalója, csak amit ez a fa terem. Te madár ott fenn, ha minden gyümölcsöt megeszel, akkor mi marad nekünk, hiszen más élelmünk nincs, csak ez.” Erre a madár így válaszolt: „Ahány gyümölcsöt megeszek, annyi aranyat fizetek. Varrjál hárommaraszos zacskót, amennyi arany abba belefér, annyit hozhattok haza.” Ezzel a madár elrepült.

A házaspár nagyon örült, és mindketten mélyen meghajoltak az elrepülő madár tiszteletére.

Mikor a madár már messze járt, a férj és a feleség azon kezdtek veszekedni, hogy hány zacskót is készítsenek és mekkorát. Először

azt gondolták, hogy több zacskót varrnak, de mivel aztán attól féltek, hogy a madár ebbe nem egyezik majd bele, ezért úgy döntöttek, hogy zacskó helyett majd egy nagy zsákot varrnak a kincsek számára. Olyan zacskót varrtak tehát, amelynek minden oldala hataraszos volt.

Másnap a madár leszállt az udvaron a szalmakunyhó előtt. A házaspár éppen akkor reggelizett, mikor megérkezett a madár. De abbahagyták az evést és gyorsan kiszaladtak a madárhoz. A férfi magához vette a zsákot és hopp, máris felpattant a madár hátára. Eközben felesége hízelegve simogatta meg az okos madár fejét. Majd a madár magasra emelkedve repült a kék felhők fölé és újra a távoli kis szigeten szállt le.

Mikor a férfi leugrott a madár hátáról, majd megvakult a drágakövek és igazgyöngyök fényétől. Később pedig, mikor a kincsesbarlangot is meglátta és oda bement, majdnem megzavarodott a rengeteg kincs láttán. Bár utazás közben kínozták az éhség és szomjúság, most egyszerre mindenről megfeledkezett, csak a sok kincset látta. Igyekezett minél több aranyat és drágakövet összeszedni, hogy tele legyen a zsák. De hogy még többet hozhasson el a drágaságokból, bekötötte kabátja ujját, sőt nadrágja szarát is. Ruháját meg annyira teletömte mindenféle drágakövekkel, hogy nehéz terhét alig bírta a barlang szájáig kicipelni.

Ott kint a madár sokáig várt a férfit, egyszer-kétszer kiáltott is neki, és hangjától visszhangzott az egész sziget. Figyelmeztetni akarta utasát, hogy haza kell már indulniuk. Este lett, mire a férfi a drágakövekkel megrakott zsákkal a madárhoz ért. S mivel azt akarta, hogy a zsákja repülés közben ne essen le, ezért azt a madár szárnya alá tette, és saját nyakához meg a testéhez kötözte.

Amikor a madár először felrepült, nehéz terhe miatt néhány méter magasból visszazuhan a földre. Majd teljes erejével újra nekirugaszkodott, lábával kaparta a földet és így aztán sikerült is nagy nehezen újra felszállnia. A madár hátán ülő férfi boldogan gondolt arra, hogy nemsokára hazaér, otthon a kincsből nagy házat és kertet vásárol, egyáltalán nem dolgozik többé se ő, se a felesége, és egész életükben annyi pénzt költhetnek, amennyit akarnak, és pénzük mégsem fog el soha.

A madár ekkor ért a tenger fölé. Erős szél támadt, a kék tengeren nagy hullámok keletkeztek, olyan nagy hullámok, hogy némelyik nagyobb volt már, mint egy ház. A madár szél ellenében repült és nagyon kimerült már, fejét leszegte, két szárnya meg percről percre fáradtabban csapkodott. Egyszerre csak az elfáradt madár szárnyszegetten hullott le az égről, bele a tenger vizébe.

A férfi egy pillanat alatt elsüllyedt a hullámokban, hiszen a rákötözött zsák igen nehéz volt, és ruháját is telerakta arannyal és drágakövekkel, s ezek most hirtelen lehúzták.

A madár tolla és szárnya csak egy kissé nedvesedett meg, s mert a víz színén maradt, sikerült újra felszállnia, és alighogy felszállt, máris eltűnt az ezüstös felhők között.

UTÓSZÓ

A népmesék a kultúra szerves részei az egész világon. S a háromezeréves történelemre visszatekintő Vietnamban talán ez még fokozottabban érvényes. Mert itt hosszú időn át csak a mesék és népdalok képviselték a nemzeti kultúrát.

A történelem folyamán Vietnamban a kulturális fejlődés két iránya figyelhető meg. Az egyik irányba a régi Vietnam értelmisége törekedett, s ez az irányzat az ősrégi kínai kultúra elsajátítását tekintette céljának. Ezt részben megmagyarázza a majdnem tíz évszázados kínai hódoltság, amely i. e. II. századtól egészen 939-ig tartott. A több ezer jelből álló kínai írás megtanulására, a kínai klasszikus bölcselek tanainak elsajátítására sok-sok esztendő telt el. Az egyszerű nép számára azonban hozzáférhetetlen volt ennek a műveltségnek a megszerzése. A feudális viszonyok közt se ideje, se módja nem volt erre. Túlságosan sokat kellett dolgoznia, hogy a mindennapi marék rizst megszerezze. A lakosság túlnyomó többségének nem maradt meg más, csak az, amit senki nem vehetett el tőlük, a nép lelkének élő hordozója, a szájról szájra járó mesék, mondák és a népdalok.

A népmesék Vietnam elnyújtott területén, északon és délen, csaknem ugyanabban az alakban éltek és jártak szájról szájra. A régi időkből nem maradtak ránk írásos mesék, amik pedig az egyéb írott emlékek közt megmaradtak, nem népmesék, hanem külföldi eredetű, helyi szokásokkal bővülő történetek.

Ezek a vietnami mesék, ha társadalmi hátterüket, talajukat vizsgáljuk, a parasztok életfelfogását, küzdelmeit, nyomorgásait és jólét utáni vágyát tükrözik.

A mesékben a műfaj törvényeinek megfelelően, a jó és rossz közötti viszályból mindig a jó kerül ki győztesen. Az igazság a szegény ember oldalára áll, aki nemcsak legyőzi a gonoszságot és elszenvedi az igazságtalanságot, hanem a mese végén még gazdag ember is lesz. A régi parasztnál az igazság és gazdagság iránti vágy még igen jól megfér egymással. Az állandóan egyforma robot a mesében teremtette meg a maga ellenpólusát: mesékben öltött testet az, amit az emberek az életben nem értek el. Csak

álmokban és mesékben teljesezhetett az, amit az élet megtagadott tőlük. A mesék színhelye csaknem mindig a falu. Falusi tájak képei tárulnak elénk – rizst aratnak, állatokat legeltetnek vagy a földeken dolgoznak –, s a mesék hőse is többnyire egyszerű parasztyerek.

A szájról szájra továbbadott mesék részleteikben olykor vidékenként változnak, sőt akadnak külföldi eredetű mesék is, melyek Vietnamban meghonosodtak, mint például a *Tam és Kam* története, melyen a buddhizmus hatása is érezhető, s a metamorfózis, az átváltozás már a lélekvándorlás eszméjének átvételére utal. Ebben különbözik az európai *Hamupipőke* mesétől, melynek magvát benne lehetetlen fel nem ismerni. Talán a nép zárkózott természetéből következik: az idegenből származó meséket úgy honosítja meg, hogy alakjait az ottani népszokásoknak megfelelően átalakítja. Mennél nagyobb volt az osztály-elkülönülés és a jogfosztás, az emberek babonás természetükkel annál gyakrabban léptetnek fel meséikben szellemeket és csodás tulajdonságokkal felruházott tündéreket és tárgyakat. Lehetséges az is, hogy egyik-másik mesehős valóban élt valamikor, és csak a nép képzelete gyúrta át csodálatos lényé, ahogy ezt *A szent kosár* történetében és *A hegyek és a vizek szelleme* c. mesében láthatjuk. Az idők távolában a valóban élő, történeti személy elhomályosul, mert az alakja köré font mondák és hőstettek eltakarják igazi arcát, emberi közelségét.

E mesék gyűjtője, Vu Ngoc Phan szerint a történelmi idők legelején, a még osztály nélküli társadalomban az emberek Vietnamban csak arra törekedtek, hogy létfenntartásukat biztosítsák. Ekkor és a későbbi idők folyamán a lakosság állandóan a természeti elemekkel harcolt: árvízzel, tűzzel és szárazsággal. A természet erőivel birkóztak örökösen, és életük ebben úgyszólván ki is merült.

Ezek a küzdelmek, mint minden más nép mesekincsére is, rányomták bélyegüket a vietnami népmesékre is. A mesék visszatérő témája az árvíz elsőprő erejével szemben álló emberek küzdelme, de többször találkozunk állatokkal, madarakkal, tigrisekkel, melyek még az embernél is okosabbak. Egyik mesében a vizek szellemének szolgálói, a cápák és a krokodilok harcolnak az emberekkel, egyszóval minden és mindenki az emberrel áll szemben.

A földművelés kezdete Elő-Indiában a vas feltalálásának idejére esik. Ezzel a küzdelem állandósul: a nép a szárazság és az árvíz ellen, a termés megvédése érdekében harcol. Egész falvak pusztulnak el az árvíz és az aszály következtében. A nép akaratát a mese szerint a hegyek szelleme képviseli, aki a népet pusztító árvíz elleni küzdelemben vezeti. Lehetséges, hogy a régi történelemben valóban létezett valaki, aki kiállt és kemény harcot folytatott a víz pusztításával szemben, és ennek a hősnek állít emléket *A hegyek és a vizek szellemé*-nek története.

A vaskorszak kezdetén a vasszerszámok csodálattal töltötték el a kor embereit. *A szent kosár* c. mese a vaskorszak elején játszódik, akkor, amikor még az emberek hittek a vas csodás erejében, és úgy képzeltek, hogy olyan hatalmas erő rejlik a vasban, amely képes a hódító ellenséget is visszaverni. És valóban, a vasszerszámok bevezetésével új korszak kezdődött Elő-India népeinek történetében.

A vaskorszak idején a későbbi Vietnam területén több önálló kis fejedelemséget találunk. A feudális földesurak egymást támogatják, olykor egymás ellen harcolnak, és gyakran előfordul, hogy a hadak vezére egyszerűen királlyá kiáltja ki magát és ennek alapján egy új fejedelemséget hoz létre. A külső ellenség számtalanszor támadta meg a vietnami népet, ahogy ezt *A szent kosár* történetében olvashatjuk is. Ebben a mesében az ellenséget a népből származó vezér űzi el, aki a harc élére áll és megfordítja a hadiszerencsét, felszabadítja népét az ellenség rabságából. A nép hite szerint csak a csodálatos vasfegyverek, a vasparipa segítségével győzhetett a hadvezér. S mert az utolsó csatában a gyerekvezér is eltűnik, a nép úgy képzei és úgy meséli, hogy a hős lovastul az égbe repült.

A régi emberek képzeletében a föld sík, az ég gömbölyű, és az égbolt beborítja a földet. Ebből az elképzelésből fakadt a tyüng- és daj-sütemények meséje. Ezeket a süteményeket régi szokás szerint újévkor készítik, hogy a Konfucius tanai szerint újév éjszakáján visszatérő ősokeket ezzel vendégeljük meg. Így vált a tyüng-sütemény a természet jelképévé.

A meséből kitűnik, hogy az első időkben a királyok még éppen úgy dolgoztak, mint az egyszerű emberek, csak később, An-Zuong király uralkodása alatt kezdődik a kizsákmányolás, az igazi feudalizmus kora.

A külső ellenség elleni küzdelem mellett több vietnami mesében jelentős szerepet nyer a földbirtokos elleni harc is. Az osztályellentétek több parasztfelkelést robbantottak ki a vietnami történelemben. A felkelések nem a fennálló rendszer megdöntését tűzték ki célul, a földesurak elleni ösztönös harcok voltak ezek. A lázadó parasztok vezetője, miután elűzte a régi királyt vagy földesurat, maga foglalta el annak trónját és birtokát és folytatta tovább a kizsákmányolást.

Azokban a mesékben, melyekben a gazdagok elleni küzdelem szerepel, a parasztot és a földbirtokost egyaránt reálisan ábrázolják. Látjuk, hogy a gazdagok mennyire gonoszak és visszataszítónk, és milyen nagy a szegényparasztok elesettsége.

A jellemábrázolásokból pedig az tűnik elénk, hogy a szegény emberek soha senkinek nem akarnak rosszat, úgy, mint ezt pl. *Tam* és *Kam* történetében is olvashatjuk. Tam nem volt nagyravágyó, mert amikor sok megpróbáltatás után újra emberré változik, akkor sem vágyódik vissza a királyi palotába, a jólétbe, hanem a jóságos öreg parasztasszonynál marad, aki biztosítja számára mindazt, ami megélhetéséhez szükséges.

A régi parasztság életfelfogását ismerjük meg a *Kókuszdió* c. meséből. A mese szerint a csúnya parasztgyermek arra vágyik, hogy gazdag és szép lányt vegyen el feleségül. Sokszor előfordult, hogy az egyszerű falusi fiúból tehetsége, szorgalma és sok tanulás után végül is mandarin lett, de mire ennyire jutott, teljesen megfélemedezett paraszti származásáról és az uralkodó hűséges kiszolgálójává vált.

A mandarinok általában a kínai császári kultúrát képviselték a régi Vietnamban, és mint ilyenek, olyan kultúrát terjesztettek, melynek semmi köze nem volt a néphez. Ezt a kínai kultúrát az előtörő francia gyarmatosító rendszer már a XVIII. század elejétől igyekezett háttérbe szorítani, új, nyugati írást, kultúrát hozott magával hittérítői és telepesei által. A múlt század második felében Vietnam elvesztette önállóságát és francia gyarmattá vált.

A gyarmatosítók a vietnami iskolákban elsősorban a francia irodalomra vonatkozó ismereteket tanították. Meg akarták honosítani Vietnamban La Fontaine meséit és a görög mitológiát, azonban kevés sikerrel, mert a nép széles rétegei számára ezek a mesék idegenek voltak.

A mai Vietnam Elő-Indiának keleti oldalán, a Csendes-óceán partvidékén terül el. A Csendes-óceán dél-kínai tengerrészen háromezer kilométeres partvonala van. A legészakibb terület a régebben Tonkinnak nevezett Bak-Bo. Itt végig hegyláncok húzódnak, de a rizsföldek mélyen behatolnak a völgyekbe, s e nagy kiterjedésű északi táj fennsíkjai a gabona is megterem.

Az ország leggazdagabb területei a folyóvidékek: északon a Vörös folyó deltája, délen a Mekong torkolatvidéke. A Vörös folyó legfontosabb mellékfolyója, a Fehér folyó, abból a hegyláncolatból ereszkedik alá, mely a kínai Jünnan-tartomány, Burma és Lao határainak érintkezésénél terül el. A Vörös folyótól délre húzódik a Fekete folyó és a Ma folyó, melyek kisebb deltákkal torkolnak a tengerbe.

A delták vidékén hat-hétmillió ember él. Ezután következik a partvidék csíkja, amelyet a kínai Tang-dinasztia korabeli hódítások idején Annámnak, azaz meghódított Déli-tartománynak neveztek el, és ezt a nevet a francia gyarmatosítás idején is megőrizte.

Az ország éghajlata rendkívül szélsőséges, s ez természetesen a kedélyre is kihat. A mesék túlzásainak, fantasztikus elemeinek nem egy gyökerét itt kell keresni. A hűvös és száraz hónapokat felváltja a forró, nyirkos, esős évszak, s ez egyben azt is jelenti, hogy megkezdődik a nép küzdelme az elemekkel.

Az ország északi részén megterem a bambusz, melyet tüzelőtől a bútorkészítésig és kunyhóépítésig mindenre felhasználnak. A városok közelében ma már antracitszenet, a dombvidéken ón, horgany, réz, mangán, arany, ezüst, wolfram ércet bányásznak. A fákon majmok tanyáznak, s éjjel a sűrű sötétségből millió állatszeme villog elő... Mesék születnek.

Ez a tíz mese hű fogalmat ad a távoli vietnami nép életéről, szenvedéseiről, igen gazdag képzeletéről és színes, szenvedélyes érzéseiről. De a bátorságnak, önfeláldozásnak és a szülői, testvéri szeretetnek is megkapó példái bontakoznak ki előttünk. Különös és rendkívül mélyértelmű, hogy a nagy keleti kulturális tűzhelyek, Kína és India, szellemi-lelki atmoszférájukkal nem nyomták el teljesen ezt a csodálatos népművészetet. A mesék megőrizték eredetiségükben

üde bájukat, naiv, de optimista életszemléletüket, derűs bölcsességüket, amit az egész nép gondolkodására jellemzően kötetünk egyik meséje így fogalmaz meg:

„Akik szeretik egymást, mindig jobban és messzebbre látnak.”

1945. augusztus 19-én Vietnamban forradalom tört ki, mely a munkásosztály vezetésével új életre ébresztette a vietnami népet és kivívta az ország függetlenségét.

A vietnami paraszt Észak-Vietnamban ma szabadon tanulhat, dolgozhat, és ez a szabadság érezhető is a nép minden megmozdulásában.

Az emberek táncaikkal, dalaikkal végre saját gondolataikat fejezhetik ki. Ezek a táncok és dalok mind a nép körében születtek. A nemrégén még elnyomott parasztság ina – szabadsága teljes birtokában –, felszabadultan, boldogan tekint a jövő felé. Építi országát, fejleszti tudását, és méltó tagja annak a hatalmas tábornak, mely harcol a világ békéjéért. Harcol azért, hogy biztosítsa a hosszú elnyomás után kivívott szabadságát, s boldog, békés életet teremtsen a vietnami népnek.

JEGYZETEK

5. oldal. *Sim-mua* – kis gyümölcsfa, mely vadon nő és édes gyümölcsöket terem. Észak-Vietnam területén található.

5. oldal. *A bambuszfák* fiatal, gyenge hajtásait Vietnamban, Kínában és Koreában étkezésre használják az emberek.

5. oldal. *Lim-szen* – egy őserdőkben található értékes keményfaféleség.

5. oldal. *Hung király* – Vietnam első királya volt. A nép eredetére vonatkozólag a következő monda jár szájról szájra Vietnamban: valamikor réges-régen a vietnami nép egy tündértől és egy sárkánytól származott. Ugyanis Hong-Bang, aki egy dél-kínai tartomány királya volt, a Dong-Dink-tó partján egyszer egy szépséges kislánnyal ismerkedett meg. A kislány elmesélte a királynak, hogy ő egy sárkánynak a lánya. A király ennek ellenére megszerette és feleségül vette a szépséges leányt. Házasságukból egy fiúgyermek született, aki később a király utódja lett. A fiút Lac-Long-Quannak hívták, ami magyarul Lac Sárkánykirályt jelent. Ez a Lac-Long a szomszéd király lányát, Au-Cot tündért vette el feleségül, és házasságkötésük után az asszony száz tojást hozott a világra, ebből a száz tojásból később száz fiú cseperedett fel.

A király és a királyné azonban nem élhettek sokáig együtt, mert hiszen a király egy sárkánytól származott, a királyné pedig egy tündér leánya volt, és a vietnami nép elképzelése szerint a tündérek a hegyekben, a sárkányok pedig a tengerekben élnek. Ezért aztán a király és a királyné ötven-ötven gyermekkel a hegyekbe, illetve a tengerpartra költözött.

Lac-Long első gyermeke volt a későbbi Hung király, aki Van-Lan ország első királya volt.

A vietnami és a kínai nép elképzelésében a sárkány nem a gonoszsgot jelképezi.

11. oldal. *Tyüing* – vietnami különleges sütemény. Az eget és földet jelképezi, s ezt csak újévkor készítik.

16. oldal. *Sau* – vietnami hosszmérték. Egy átlagos bambuszfa hossza kb. nyolc-kilenc méter.

18. oldal. A régi időkben a királyoknak és császároknak Ázsiában sok feleségük, tehát nagyon sok gyermekük volt.

27. oldal. A vietnami nép babonája szerint a gonosz szellemek feje felett fekete füst lebeg.

42. oldal. *Kao* – Vietnamban honos fa.

44. oldal. *Thi* – az almafához hasonló fa. Hosszában átvágott magja fehér, és női alakot ábrázol.

46. oldal. *Trau* – vietnami szájízesítő, melyhez az a mese fűződik, hogy két testvér élt egyszer Hung király idejében, akik nagyon szerették egymást. Mikor aztán ez a két fiú felnőtt, kettőjük közül az idősebbik megházasodott. A fiatalabb fiú a bátyja házasságkötése után is együtt lakott velük és sokat szomorkodott, mert úgy érezte, hogy a bátyja most már nemcsak őhöz tartozik. Napokon át nem evett és nem ivott, végre is szomorúságában elbújdosott hazulról. Útjában elért egy folyóhoz, leült a parton egy kőre és bánatában ott lelte a halálát. A bátyja a fiatalabb fiú keresésére indult és amikor a folyó mellett öccse holttestét megtalálta, ő is megölte magát, mert tudta azt, hogy a fiú miatta bánkódott és ezért halt meg. Az idősebb testvér felesége hiába várta haza a férjét, s amikor már sok idő múlt el s nem jött haza, elindult a férje keresésére. Meg is találta, de holtan, még mindig a folyó melletti kövön, ahol aztán ő is öngyilkos lett, mert tudta, hogy a szerető testvérek halálát ő okozta.

Azon a helyen, ahol mindez történt, később egy kao nevű pálmához hasonló fa nőtt, melyre egy trau nevű, liánszerű növény kúszott fel. A fa alatt a kő pedig megpirosodott a sok ráömlött vértől, a három öngyilkos véréből. Amikor Hung király egyszer arra sétált, leszedette a kao-fa gyümölcsét és becsomagoltatta egy kis darab piros kővel együtt a trau levelébe. Otthon a király megkóstolta a traut és különlegesen finom zamatúnak találta.

Azóta a trau a hűség jelképe lett. Házasságkötés alkalmával – még a legutóbbi időkben is – készítették ezt Vietnamban. A lányok és az asszonyok egyéni szokásuk szerint hajtogatják a traut, ezért aztán egy asszonynak a férje vagy egy lánynak a vőlegénye mindig megismeri a hozzátartozója által készített traut és csak ezt fogyasztja el. Ezért ismerte meg a mesében is a király a felesége által készített traut.

59. oldal. *Trang Nguyen* – magas királyi tisztviselői rang.

62. oldal. A királyi tisztviselő hintója után zászlót vittek, hogy az emberek már messziről felismerjék és kitérve hódoljanak előtte. Amikor a tisztviselő hajóra szállt, zászlóját is a hajóra tűzték.

TARTALOM

A HEGYEK ÉS A VIZEK SZELLEME

A SZENT KOSÁR

A TYÜNG- ÉS DAJ-SÜTEMÉNYEK TÖRTÉNETE

AZ ARANY TEKNŐSBÉKA

MI-CHAU ÉS TRONG-THUI

TAM ÉS KAM

„KÓKUSZDIÓ”

A DISZNÓ SZELLEME

A TIGRISSÉ VÁLT MANDARIN

A KHE-GYÜMÖLCSFA

Utószó

Jegyzetek